Inspraaknota

Met betrekking tot de omgevingsvisie

'Heerde van de toekomst'

Inleiding
De Omgevingswet introduceert verschillende nieuwe instrumenten voor gemeenten. Eén van deze instrumenten betreft de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Bovendien is het een verplicht instrument voor gemeenten. In artikel 3.2 van de Omgevingswet zijn regels opgenomen over de inhoud van de omgevingsvisie. De vorm waarin de gemeente haar omgevingsvisie vaststelt is vrij.

Artikel 3.2 Omgevingswet
Een omgevingsvisie bevat, mede voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid:

a) een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
b) de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
c) de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

In de omgevingsvisie 'Heerde van de toekomst' zet de gemeente de koers uit voor de (fysieke) leefomgeving op weg naar 2040. De omgevingsvisie vervangt na vaststelling de structuurvisie gemeente Heerde 2025. Net als de structuurvisie geeft de omgevingsvisie richting aan de (fysieke) leefomgeving en helpt het om ruimtelijke keuzes te maken. Er komen namelijk allerlei maatschappelijke trends en ontwikkelingen op de gemeente af die vragen om antwoorden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan grote opgaven als de woonopgave, de milieu- en klimaatproblematiek, de energietransitie en de opgaven in het landelijk gebied. Het gaat ook om lokale aandachtspunten als het aantrekkelijk houden van de (centra van de) dorpen en het beheren van de openbare ruimte. Kortom, het is belangrijk om voorbereid te zijn op de toekomst.

Participatie en inspraak
Vanuit het uitgangspunt 'samen werken we aan de omgevingsvisie' is door ambtenaren, partnerorganisaties, inwoners en het gemeentebestuur gewerkt aan de totstandkoming van de omgevingsvisie. Na afronding van het participatief proces heeft de gemeenteraad op 2 oktober 2023 besloten in te stemmen met de ontwerp omgevingsvisie 'Heerde van de toekomst' en de ontwerp omgevingsvisie voor inspraak ter inzage te leggen.

De ontwerp omgevingsvisie 'Heerde van de toekomst' heeft van 25 oktober tot en met 5 december 2023 gedurende zes weken voor inspraak ter inzage gelegen. In deze periode zijn 45 inspraakreacties ingediend. Uit deze inspraaknota blijkt deze inspraakreacties in vijf verschillende categorieën zijn ondergebracht. Het gaat om de volgende vijf categorieën.

1. Tien inspraakreacties richten zich op de energietransitie. In het bijzonder wordt gereageerd op de verwijzing in de omgevingsvisie naar het lokaal uitnodigingskader zon en wind op land. De kader staat on hold i.v.m. een aangenomen motie en door landelijke en provinciale ontwikkelingen. Vanuit de inspraak wordt verzocht om in de omgevingsvisie niet naar het uitnodigingskader te verwijzen zolang het kader niet is geactualiseerd. Daarnaast verzoekt de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet om op een passende wijze rekening te (blijven) houden met de aanwezigheid van het hoogspanningsnet. Zowel in de omgevingsvisie als in de doorvertaling naar het omgevingsplan.
2. Acht inspraakreacties richten zich op de ruimtelijke ontwikkeling van Veessen, het behouden van de bijzondere waarden van Veessen en het behouden van de belangrijke voorzieningen. Voorgesteld wordt om de ruimtelijke ontwikkeling van Veessen op onderdelen veel specifieker te benoemen. Daarnaast de bijzondere waarden van Veessen beter te beschermen en het behouden van voorzieningen expliciet benoemen.
3. Vijf inspraakreacties richten zich op het aanwijzen van de Horsthoekerenk als uitbreidingslocatie voor wonen, zorg, educatie en recreatie binnen een sterk landschappelijk raamwerk. Voorgesteld wordt om deze aanwijzing te heroverwegen vanuit landschappelijk, cultuurhistorisch en ecologisch oogpunt. Of meer duidelijkheid te geven over de stedenbouwkundige invulling en de ruimtelijke kaders van deze toekomstige uitbreidingslocatie.
4. Zes inspraakreacties richten zich op de ontwikkelingen in het landelijk gebied. In het bijzonder door meer waardering uit te spreken voor de huidige landbouw en een passende ontwikkeling van de IJsselvallei. Daarnaast wordt er aandacht gevraagd voor het toekomstperspectief van het (glas)tuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) dat recht doet aan de verschillende belangen in het gebied.
5. Zestien inspraakreacties richten zich op verschillende overige onderwerpen.

Leeswijzer inspraaknota
Alle inspraakreacties zijn in deze inspraaknota samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien. Per inspraakreactie is daarnaast aangegeven of de inspraakreactie aanleiding geeft om de ontwerp omgevingsvisie te wijzigen en op welke wijze. Wijzigingen zijn vervolgens per alinea opgenomen in een was-wordt. Oftewel in de linker kolom staat de ‘oorspronkelijke’ alinea en in de rechter kolom de ‘nieuwe’ alinea. In de rechter kolom zijn tekstuele toevoegingen onderstreept. Teksten die zijn verwijderd zijn doorgehaald.

Het vervolg
De omgevingsvisie ‘Heerde van de toekomst’ wordt na vaststelling conform de landelijke standaarden gepubliceerd. En treedt in werking op de dag na bekendmaking van de vaststelling. Tegen het besluit van de gemeenteraad tot vaststelling van de omgevingsvisie kan op grond van artikel 8:5 van de Algemene wet bestuursrecht géén beroep worden ingesteld.

Inspraakreacties met betrekking tot de energietransitie

Inspraakreactie 1

Samenvatting

1. De visie kan niet verwijzen naar het uitnodigingskader dat nog niet definitief is vastgesteld of on hold staat.
2. Het uitnodigingskader wordt nu samen met de omgevingsvisie doorgedrukt zonder betrokkenheid van belanghebbenden en omwonenden.
3. Zie ook de kamerbrief van de minister over de aangescherpte voorkeursvolgorde.
4. Zie ook de aangenomen motie van de provincie Gelderland over geen nieuwe zonnevelden totdat duidelijk is waar er in Gelderland nog ruimte is op het stroomnetwerk.
5. Het uitnodigingskader is in strijd met de dorpsvisie Hoorn.
6. Zonnepanelen in het buitengebied zijn in strijd met de uitgangspunten van Cittaslow.

Reactie gemeente

1. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Het uitnodigingskader maakt geen directe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maar geeft spelregels aan waar de gemeente Heerde waarde aan hecht. Om de doelstelling van een duurzaam en schoon energiesysteem te bereiken blijft een afwegingskader nodig. Na aanscherping zal er dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor zon en wind op land. Het opnemen in de omgevingsvisie van een verwijzing naar een (t.z.t. aangescherpt) kader volstaat om deze reden.
2. Dat de visie een verwijzing bevat naar het uitnodigingskader, betekent niet dat met de vaststelling van de visie meteen ook de inhoud van het uitnodigingskader is vastgelegd en dat dit kader niet aangescherpt kan worden.
3. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de in de kamerbrief van de minister verwoorde aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land betrokken.
4. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de door Provinciale Staten aangenomen motie betrokken.
5. Eventuele strijdigheid van het uitnodigingskader met de Dorpsvisie Hoorn staat los van de inhoud van de omgevingsvisie.
6. Cittaslow staat voor behoud van de lokale identiteit, eenheid en schoonheid, voor behoud van landschap en natuur, maar ook voor duurzaamheid. Voor een duurzaam en schoon energiesysteem kan ruimte zijn zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de uitgangspunten van Cittaslow. Wij zien de opwek van duurzame energie juist als een versterking van Cittaslow.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreactie 2, 3, 4, en 5

Samenvatting

Insprekers hebben een identieke reactie ingediend.

1. De visie verwijst naar het uitnodigingskader dat nog niet definitief is en on hold staat.
2. Energieopwekking heeft niks met duurzaam landgebruik te maken. Er wordt een vertekend beeld gegeven. Duurzaam landgebruik moet vooral gaan over het beschermen van het natuurlijk systeem.
3. Mogelijk moet voor de visie een milieueffectrapportage worden uitgevoerd. Dit moet worden geverifieerd.
4. De aanleg van nog meer zonnevelden gaat ten koste van de burgerbelangen.
5. De (RES) doelen voor de energietransitie moeten worden herzien.
6. De ontwikkeling van zonnevelden heeft voor omwonenden grote impact op woongenot en brengt veel onrust in de buurt.
7. De ontwikkeling van zonnevelden is een gepasseerd station en past niet in een lange termijn visie.

Reactie gemeente

1. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Het uitnodigingskader maakt geen directe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maar geeft spelregels aan waar de gemeente Heerde waarde aan hecht. Om de doelstelling van een duurzaam en schoon energiesysteem te bereiken blijft een afwegingskader nodig. Na aanscherping zal er dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor zon en wind op land. Het opnemen in de omgevingsvisie van een verwijzing naar een (t.z.t. aangescherpt) kader volstaat om deze reden.
2. De omgevingsvisie verwijst t.a.v. het aspect ruimte voor de energietransitie naar het uitnodigingskader zon en wind op land. Met de toepassing van het uitnodigingskader vinden we een goede balans tussen het behoud van natuur en landschap en het bieden van ruimte voor projecten voor het opwekken van duurzame energie. Duurzaam landgebruik gaat over het in stand houden van deze goede balans. Daarbij is in het uitnodigingskader het behoud van landbouwkundige waardevolle grond expliciet opgenomen. Hiermee wordt voorkomen dat deze grond ten offer valt aan de aanleg van een zonneveld.
3. Op pagina 12 van de omgevingsvisie is uitgelegd waarom geen milieueffectrapportage is uitgevoerd. Hier is beschreven dat de omgevingsvisie kaders geeft en geen concrete uitwerkingen omvat. Dit maakt het inschatten van de milieueffecten lastig.
   De provincie Gelderland heeft in het kader van het borgen van de RES in de provinciale omgevingsverordening en het actualiseren van het windbeleid een plan-MER in voorbereiding. Deze plan-MER is voor de uitwerking van het gemeentelijke omgevingsplan te gebruiken voor de onderdelen die gaan over het lokaal uitnodigingskader zon en wind.
4. Aan de hand van het (aan te scherpen) uitnodigingskader worden de verschillende belangen waaronder ook die van omwonenden zorgvuldig afgewogen.
5. Het herzien van (RES) doelen voor de energietransitie staat los van de inhoud van de omgevingsvisie.
6. Wij begrijpen en realiseren ons dat de aanleg van een grootschalig zonneveld veel invloed heeft op de directe woon- en leefomgeving. Met de toetsing aan de waarden die zijn opgenomen in het (aan te scherpen) uitnodigingskader en de ook in dat kader opgenomen bepalingen omtrent lokaal eigenaarschap, worden de negatieve aspecten zoveel mogelijk beperkt.
7. In de omgevingsvisie zetten we de koers uit voor onze (fysieke) leefomgeving op weg naar 2040. Om te kunnen voldoen aan de opgave van de energietransitie is

het nodig dat binnen deze periode ruimtelijke ontwikkelkansen worden geboden voor passende voorzieningen die bijdragen aan de doelen waarvoor de energietransitie zich gesteld ziet. De toepassing van zonnepanelen op land is één van deze voorzieningen. Het passend inzetten van zonnevelden aan de hand van een (aangescherpt) kader vinden wij verantwoord.

Conclusie
De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreactie 6

Samenvatting

1. Het uitnodigingskader is on hold gezet. De verwijzing in de visie moet worden geschrapt.
2. Opnemen van de ontwikkeling van zonnevelden is in strijd met de landelijke tendens dat zonnevelden niet meer mogen.
3. De ontwikkeling van zonnevelden is in strijd met de provinciale motie.
4. Ga eerst werken aan het van opheffen van de netcongestie.

Reactie gemeente

1. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Het uitnodigingskader maakt geen directe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maar geeft spelregels aan waar de gemeente Heerde waarde aan hecht. Om de doelstelling van een duurzaam en schoon energiesysteem te bereiken blijft een afwegingskader nodig. Na aanscherping zal er dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor wind- en zonne-energie op land. Het opnemen in de omgevingsvisie van een verwijzing naar een (t.z.t. aangescherpt) kader volstaat om deze reden.
2. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de in de kamerbrief van de minister verwoorde aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land betrokken.
3. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de door Provinciale Staten aangenomen motie betrokken.
4. Het werken aan het opheffen van netcongestie is inderdaad erg belangrijk, maar uitgangspunt is ook dat na het opheffen van de netcongestie (na 2030) er opties voor passende zonnevelden open worden gehouden.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreactie 7

Samenvatting

1. Zonneparken zijn in strijd met de waarden voor natuur en recreatie en horen dus niet thuis in de visie.
2. Er is te weinig bekend over de schadelijke effecten van brand, straling en blikseminslag bij zonneparken. Hiervoor is eerst onderzoek nodig.
3. Het uitnodigingskader moet nog worden aangepast (is nu on hold gezet). Verwijzing ernaar moet uit de visie worden gehaald.
4. Het opnemen van de ontwikkeling van zonnevelden is in strijd met provinciaal en landelijk beleid.
5. Een zonnepark heeft grote impact op het woongenot en veroorzaakt veel stress en onrust in de buurt.
6. Zonnevelden passen niet in een lange termijn visie.

Reactie gemeente

1. Het bieden van ruimte voor het verantwoord ontwikkelen van opwek van duurzame energie zien wij als één van de opgaven waarin de omgevingsvisie moet voorzien. Aan de hand van het (aan te scherpen) uitnodigingskader zon en wind op land worden de verschillende belangen waaronder ook die van natuur en recreatie zorgvuldig afgewogen.
2. Het RIVM heeft in 2022 onderzoek gedaan naar de gevolgen van brand van zonnepanelen. Effecten worden door het RIVM gemeten op zowel de gezondheid van mens en dier als voor het milieu i.v.m. vrijkomende stoffen bij een brand. Er zijn geen andere schadelijke stoffen die vrijkomen dan bij een brand zonder zonnepanelen. In de visie worden geen eisen gesteld aan de gezondheidseffecten van diverse kaders die worden toegestaan. Deze effecten kunnen wel worden meegenomen in de uitvoering van het nog op te stellen omgevingsplan.
3. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Het uitnodigingskader maakt geen directe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maar geeft spelregels aan waar de gemeente Heerde waarde aan hecht. Om de doelstelling van een duurzaam en schoon energiesysteem te bereiken blijft een afwegingskader nodig. Na aanscherping zal er dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor zon en wind op land. Het opnemen in de omgevingsvisie van een verwijzing naar een (t.z.t. aangescherpt) kader volstaat om deze reden.
4. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de in de kamerbrief van de minister verwoorde aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land betrokken. Dit geldt ook voor de door Provinciale Staten aangenomen motie.
5. Aan de hand van het (aan te scherpen) uitnodigingskader worden de verschillende belangen waaronder ook die van omwonenden zorgvuldig afgewogen. Wij begrijpen en realiseren ons dat de aanleg van een grootschalig zonneveld veel invloed heeft op de directe woon- en leefomgeving. Met de toetsing aan de waarden die zijn opgenomen in het (aan te scherpen) uitnodigingskader en de ook in dat kader opgenomen bepalingen omtrent lokaal eigenaarschap, worden de negatieve aspecten zoveel mogelijk beperkt.
6. In de omgevingsvisie zetten we de koers uit voor onze (fysieke) leefomgeving op weg naar 2040. Om te kunnen voldoen aan de opgave van de energietransitie is het nodig dat binnen deze periode ruimtelijke ontwikkelkansen worden geboden voor passende voorzieningen die bijdragen aan de doelen waarvoor de energietransitie zich gesteld ziet. De toepassing van zonnepanelen op land is één van deze voorzieningen. Het passend inzetten van zonnevelden aan de hand van een (aangescherpt) kader vinden wij verantwoord.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreactie 8

Samenvatting

1. Maak i.p.v. zonnevelden op cultuur- of natuurgrond veel meer gebruik van daken.
2. Stel duurzame energieopwekking als onderdeel van bouw/nieuwbouw verplicht.
3. Voorop moet staan dat er voldoende ruimte is op het energienet. Eerst werken aan opheffen van de netcongestie.

Reactie gemeente

1. Binnen het (aan te scherpen) uitnodigingskader staat toepassing van de voorkeursvolgorde van de zonneladder centraal. De zonneladder kent prioriteit toe aan de toepassing van zonnepanelen op daken en voorkomt dat panelen op cultuur- en natuurgrond worden gelegd als dat niet nodig is.
2. Voor nieuwbouw gelden de eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Onlangs is op rijksniveau besloten dat gemeenten geen hogere eisen aan energie- en milieuprestaties mogen stellen dan het Besluit bouwwerken Leefomgeving (Bbl) voorschrijft.
3. Het werken aan het opheffen van netcongestie is inderdaad erg belangrijk, maar uitgangspunt is ook dat na het opheffen van de netcongestie (na 2030) er opties voor passende zonnevelden open worden gehouden.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreactie 9

Samenvatting

1. Om toekomstige ontwikkelingen rond energietransitie snel uit te kunnen voeren is het gewenst om hiervoor de benodigde ruimte op te nemen/te vermelden in de visie.
2. Hoogspanningsverbindingen staan niet weergegeven op de verbeelding (p. 69) en evenmin op de omgevingsvisiekaart.
3. Treedt bij het mogelijk maken van ontwikkelingen nabij het hoogspanningsnet vroegtijdig in contact.
4. Neem in overweging om op het slopen van bouwwerken binnen de belemmerende strook van hoogspanningsverbindingen een vergunningsplicht van toepassing te verklaren.
5. Neem bij grootschalige en kleinschalige windturbines de daarvoor geldende afstandseisen in acht. Bij uitwerking in het omgevingsplan graag de aanvullende voorwaarden opnemen m.b.t. aan te houden afstanden. Gelet op borging van de veiligheid en leveringszekerheid van hoogspanningsverbindingen.
6. Betrek Tennet bij grondwaterpeilwijzigingen met meer of minder dan 20 cm. Dit met oog op mogelijke effecten op de fundering van de masten.
7. Vergroening nabij ondergrondse verbindingen kan schade veroorzaken aan die verbindingen.
8. De inspreker spreekt waardering uit voor het vroegtijdig betrekken bij de omgevingsvisie als vooroverlegpartner.

Reactie gemeente

1. We herkennen dat de ontwikkelingen rondom de energietransitie om ruimte vragen. We passen de omgevingsvisie hierop aan. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. We voegen de hoogspanningsverbindingen toe aan de omgevingsvisiekaart.
3. Het vroegtijdig afstemmen met al onze partners over ruimtelijke ontwikkelingen vinden we belangrijk. Ook in het geval van ontwikkelingen nabij het hoogspanningsnet.
4. Dit hoort niet thuis in een omgevingsvisie. We nemen deze suggestie mee in de uitwerking van het omgevingsplan.
5. We nemen deze suggestie mee in de uitwerking van het omgevingsplan.
6. Dit punt geeft geen aanleiding om de omgevingsvisie aan te passen. De monitoring of aanpassing van het grondwaterpeil is een verantwoordelijkheid van het waterschap.
7. We houden hier rekening mee tijdens de uitwerking van een concreet project.
8. Gemeente is blij dit te horen en wil deze samenwerking in de toekomst graag verder voortzetten, zoals bijvoorbeeld bij de uitwerking van het omgevingsplan.

Conclusie

De inspraakreactie leidt tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 31 Vroeger werd elektriciteit volledig opgewekt uit fossiele brandstoffen. Het nadeel hiervan is dat het erg schadelijk is voor het milieu. Daarnaast worden fossiele brandstoffen steeds schaarser. Daarom is duurzame energie zo belangrijk. Duurzame energie is namelijk niet schadelijk voor het milieu en raakt	Blz. 31 Vroeger werd elektriciteit volledig opgewekt uit fossiele brandstoffen. Het nadeel hiervan is dat het erg schadelijk is voor het milieu. Daarnaast worden fossiele brandstoffen steeds schaarser. Daarom is duurzame energie zo belangrijk. Duurzame energie is namelijk niet schadelijk voor het milieu en raakt

niet op. We willen als gemeente zo snel mogelijk, maar in elk geval in 2050, klimaatneutraal te zijn. Om dit te bereiken, ligt er met name in de bebouwde omgeving een grote uitdaging op het gebied van energiebesparing, het duurzaam opwekken van elektriciteit en de verduurzaming van de warmtevoorziening.	niet op. We willen als gemeente zo snel mogelijk, maar in elk geval in 2050, klimaatneutraal te zijn. Om dit te bereiken, ligt er met name in de bebouwde omgeving een grote uitdaging op het gebied van energiebesparing, het duurzaam opwekken van elektriciteit, ~~en~~ de verduurzaming van de warmtevoorziening <u>en het aanpassen van de energie infrastructuur. Bovendien beseffen we ons dat een nieuw duurzaam energiesysteem een aanzienlijk groter ruimtebeslag heeft en een andere impact heeft op de leefomgeving, dan het oude, op fossiele brandstoffen gebaseerde systeem.</u>
Omgevingsvisiekaart De hoogspanningsverbinding staat niet op de omgevingsvisiekaart.	Omgevingsvisiekaart <u>De hoogspanningsverbinding wordt toegevoegd aan de omgevingsvisiekaart.</u>

Inspraakreactie 10

Samenvatting

1. Schrap de verwijzing in de visie naar het uitnodigingskader omdat dat kader geparkeerd is om een aantal cruciale aanpassingen van het kader mogelijk te maken.
2. De ontwikkeling van zonneparken is in strijd met het voortschrijdende inzicht in de politiek dat zonneparken als niet wenselijk worden gezien.
3. Zonneparken doen afbreuk aan natuur- en recreatiewaarden.
4. Gelet op netcongestie moeten we zorgen dat zonnepanelen achter de meter worden geplaatst.

Reactie gemeente

1. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Het uitnodigingskader maakt geen directe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maar geeft spelregels aan waar de gemeente Heerde waarde aan hecht. Om de doelstelling van een duurzaam en schoon energiesysteem te bereiken blijft een afwegingskader nodig. Na aanscherping zal er dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor zon en wind op land. Het opnemen in de omgevingsvisie van een verwijzing naar een (t.z.t. aangescherpt) kader volstaat om deze reden.
2. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de in de kamerbrief van de minister verwoorde aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land betrokken. Dit geldt ook voor de door Provinciale Staten aangenomen motie.
3. Het bieden van ruimte voor het verantwoord ontwikkelen van opwek van duurzame energie zien wij als één van de opgaven waarin de omgevingsvisie moet voorzien. Aan de hand van het (aan te scherpen) uitnodigingskader worden de verschillende belangen waaronder ook die van natuur en recreatie zorgvuldig afgewogen.
4. I.v.m. de netcongestie is het inderdaad erg belangrijk om het stroomnet niet extra te belasten en stroom op te wekken waar het gebruikt wordt. Uitgangspunt is ook dat opties voor passende zonnevelden open worden gehouden, omdat de vraag naar energie blijft toenemen.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreacties met betrekking tot Veessen

Inspraakreactie 11, 12, 13, en 14

Samenvatting

Insprekers hebben een identieke reactie ingediend.

1. Het rivierfront bij Veessen is bij het Deelgebied Uiterwaarden en Hoogwatergeul ingedeeld. Dit heeft tot gevolg dat het in de visie losgekoppeld is van het dorp Veessen, inclusief de bebouwing aan de rivierzijde van de dijk en IJsselzicht en IJsselhoeve. Dit gaat volledig in tegen het gevoel van de Veessenaren, dat het rivierfront een integraal en belangrijk deel is van het dorp.
   Aangezien de omgevingsvisie van beide deelgebieden, wat betreft de vorm en mate van recreatie, vrijwel haaks op elkaar staan gaat dit grote gevolgen hebben voor het dorp Veessen. Het kan toch niet zo zijn dat de omgevingsvisie van het ene deelgebied de omgevingsvisie van het andere deelgebied negatief beïnvloedt. Insprekers verzoeken om het gedeelte van het rivierfront wat niet is aangewezen als Natura 2000 gebied is op te nemen binnen het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten en de visie op recreatie van het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten ook van toepassing te laten zijn op het rivierfront.
2. Insprekers verzoeken om aan het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten toe te voegen dat voor de IJsseldijk gestreefd wordt naar het beperken van het gemotoriseerde verkeer zodat de verkeersveiligheid toeneemt en de hinder afneemt.
3. Insprekers verzoeken om binnen de omgevingsvisie van het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten een paragraaf over de waterveiligheid toe te voegen. Hierin komt te staan dat ernaar wordt gestreefd om het bouwen in de lagere delen te beperken en vaste bebouwing (inclusief recreatieve voorzieningen) buitendijks te verbieden.

Reactie gemeente

1. Dat het rivierfront onderdeel is van het dorp Veessen staat voor de gemeente niet ter discussie. Dit is echter geen reden om de begrenzing van de deelgebieden ‘Uiterwaarden en hoogwatergeul’ en ‘Oeverwal met Veessen en Vorchten’ aan te passen. De begrenzing van het Natura 2000 gebied Rijntakken heeft namelijk niet ten grondslag gelegen aan de begrenzing van de gebiedsindeling. De begrenzing van de gebiedsindeling is gebaseerd op de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ zoals deze is opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied-Oost en het rijksinpassingsplan Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling. De visie op recreatie voor het rivierfront wordt eveneens niet aangepast. De visie is passend voor een gebied dat mede is bestemd voor waterstaatsdoeleinden. In de visie staat namelijk dat recreatieve ontwikkelingen niet ten koste mogen gaan van de waterveiligheid, de natuur en het landschap.
2. In de omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld herinrichting van straten en routing rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt.
3. In hoofdstuk 2 van de omgevingsvisie worden de kernprincipes beschreven. Hiermee geven we aan wat we belangrijk vinden voor de leefomgeving. Het vijfde principe gaat over het heden en de toekomst op duurzame wijze met elkaar

verbinden. Hierin wordt water en bodem als sturend systeem benoemd voor alles wat met ruimtelijke inrichting te maken heeft. Een nadere uitwerking van het principe staat op pagina 32 en 33 van de omgevingsvisie onder de kop ‘Ruimtelijke ordening vanuit het natuurlijk systeem’. De omgevingsvisie voldoet hiermee al aan het verzoek van de insprekers en behoeft geen aanpassing.

Conclusie
De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Inspraakreactie 15

Samenvatting

Inspreker geeft op vijf hoofdpunten een reactie. Per punt worden daarnaast tekstuele suggesties gedaan en enkele vragen gesteld.

1. Het rivierfront bij Veessen is bij het Deelgebied Uiterwaarden en Hoogwatergeul ingedeeld. Dit heeft tot gevolg dat het rivierfront, inclusief de bebouwing aan de rivierzijde van de dijk en IJsselzicht en IJsselhoeve, in de visie losgekoppeld is van het dorp Veessen. Het rivierfront Veessen (het gebied dat geen Natura 2000 status heeft) moet daarom worden ingedeeld het Deelgebied Oeverwal.
   De inspreker bepleit dat het rivierfront Veessen (het gebied dat geen Natura 2000 status heeft) ingedeeld wordt bij het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten, aangezien het een integraal onderdeel is van het dorp Veessen.
2. Inspreker bepleit dat het onderscheid tussen dag- en verblijfsrecreatie expliciet benoemd wordt en dat met name aangegeven wordt dat de verblijfsrecreatie in het dorp Veessen en het rivierfront blijven passen bij de schaal van het dorp.
3. Inspreker begrijpt en accepteert het uitgangspunt van clustering van voorzieningen, maar benadrukt ook het belang van behoud van bepaalde basisvoorzieningen in de kleine kernen voor de leefbaarheid van deze kernen. Inspreker bepleit dat voor Veessen de instandhouding van de basisschool, van het sport- en gemeenschapscentrum de Noord en van de openbaar vervoersverbinding met Heerde expliciet als streven wordt vermeld.
4. In de visie wordt het unieke karakter van Veessen expliciet genoemd, maar de landschappelijke aspecten hiervan worden maar beperkt uitgewerkt. Inspreker bepleit dat deze karakteristieke landschapsaspecten van Veessen in de visie nadrukkelijk benoemd worden – het dorpslandschap met zijn open ruimtes (enken), de doorzichtlijnen, de losse ervenstructuur en de beleefbaarheid van de visitekaartjes zoals de molen en de kerk in Veessen.
5. Inspreker bepleit dat voor het dorp, en met name voor de IJsseldijk, gestreefd wordt naar een verhoogde verkeersveiligheid en het ontmoedigen van gemotoriseerd verkeer.

Tekstuele suggesties en vragen

A. Zijn er in de uiterwaarden (buitendijks) binnen de gemeente Heerde hardhout(ooi-) bossen, beuken- en eikenbossen?
B. Hier de jaarlijkse Veesser eiermarkt toevoegen.
C. Herkenbare beeldkwaliteit verklaren / uitwerken.
D. Hoe wordt gekeken naar het mogelijke conflict tussen welstand-overwegingen en energiebesparende maatregelen (zonnepanelen, plaatsing van dubbel glas, warmtepompen etc.)? Hierover hebben wij in de visie niets kunnen vinden.
E. "waardevol groen" behoeft ons inziens toelichting. In het geval van Veessen denken wij ook aan de groene agrarische oppervlakken die binnen de bebouwde kom liggen, maar het is voor ons niet evident dat dit met "waardevol groen" afgedekt wordt.
F. Benoem hier het concept "dorpslandschap".
G. Is de term "rood voor rood" nog gangbaar ? Dan zou het verhelderend zijn die term hier te benutten.
H. Voor de vitaliteit van de kleine kernen is het van groot belang dat de basisscholen in deze kernen blijven en niet naar de grote kernen "weggeclusterd" worden! Ook bestaande lokale voorzieningen zoals het MFC Vorchten en het sport- en gemeenschapscentrum de Noord in Veessen moeten behouden blijven.
I. Noem ook het belang van openbaar vervoer verbinding van de kleine kernen met Heerde.
J. Toe te voegen: Behoud van basisscholen en sport- en gemeenschapscentra in de kleine kernen.
K. Toe te voegen: Behoud en stimuleer openbaar vervoer tussen de kleine kernen en Heerde.

L. Laatste zin van bovenstaand citaat, invoegen: Hiermee bedoelen we bijvoorbeeld dat we geen woningen of vaste verblijfsrecreatie-accommodaties bouwen in laag gelegen gebieden waar het heel nat is of op overstromingsgevoelige locaties.
M. Maak expliciet onderscheid tussen dag- en verblijfsrecreatie. Met name voor de kleine kernen maakt dit een groot verschil, waarbij verblijfsrecreatie potentieel veel meer overlast geeft voor de bewoners, maar ook makkelijker te beheersen is door middel van vergunningsbeleid voor verblijfsaccommodaties.
N. Veesser eiermarkt toevoegen.
O. Er wordt in de visie niet ingegaan op het beleid / de criteria met betrekking tot het toewijzen van monumentenstatus aan gebouwen, beschermde dorpsgezichten etc. Is dit een bewuste keuze of een omissie?
P. Voeg een zin toe dat dit maatwerk met name ook betrekking heeft op de parkeernormen in geval van nieuwbouw in het buitengebied – 2 parkeerplaatsen per wooneenheid lijkt ons essentieel.
Q. Noem hier expliciet ook het belang van openbaar vervoer verbinding van de kleine kernen met de Heerd.
R. De tweede belangrijke verbinding is de Plakkenweg, ten noorden van Veessen. Deze weg zou een belangrijke route kunnen zijn van Veessen, Vorchten en het Wijhese veer naar Heerde en daarmee het verkeer over de rivierdijk door Veessen kunnen ontlasten. Momenteel is een belemmerende factor dat deze route uitkomt op het Apeldoorns kanaal, waarlangs de verkeerssituatie vooral in het donker lastig is. Verklaar de intentie om deze route van het Wijhese veer naar Heerde te stimuleren om daarmee de IJsseldijk in Veessen te ontlasten.
S. Deel het rivierfront Veessen (het gebied dat geen Natura-2000 status heeft) in bij deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten.
T. Strijdigheid tussen "vergroten van de mogelijkheden" en "geen uitbreiding" corrigeren; expliciet in tekst en samenvatting stellen dat er geen uitbreiding mag zijn van de capaciteit van verblijfsrecreatie en dat de voorzieningen moeten passen bij de schaal van het dorp Veessen, waarbij rekening gehouden zal worden met het effect op bereikbaarheid en water- en verkeersveiligheid.
U. Beleefbaarheid van de IJsseloevers staat onder druk door het huidige beleid van de respectievelijke terreinbeheerders (Staatsbosbeheer, InLeisure). Het is wenselijk dat (op zijn minst buiten het broedseizoen) de IJssel oever vanaf het Wijhese veer tot aan de jachthaven, en vanaf Veessen richting villa Bakhuis, voor wandelaars toegankelijk is. Dit mag best wat explicieter gesteld worden, de formulering in de tekst "Het liefst blijven deze terreinen toegankelijk …." is wel erg vrijblijvend!
V. Unieke IJsselboerderijen staan vnl. op de oeverwallen en niet in de uiterwaarden. Pas dit aan.
W. Inspreker verzoekt aanpassing van de tekst het bijzondere dorpslandschap van Veessen te benoemen.
X. Inspreker verzoekt op blz. 77 een paar toevoegingen van de tekst om daarmee beter aan te sluiten bij de karakteristieke landschappen van het dorp en het buitengebied.
Y. Een groot deel van Veessen valt momenteel onder Welstandsniveau 2. In deze omgevingsvisie hebben wij geen verwijzing gezien naar welstandsniveaus. Blijft dit in stand en hoe wordt dit in de visie afgedekt?
Z. Voeg hier expliciet toe: "het in stand houden van de basisschool en van het sport- en gemeenschapscentrum de Noord als voorziening voor behoud van de leefbaarheid van het dorp; het bevorderen van de komst van een restaurant met terras aan het rivierfront, toegankelijk voor inwoners en passanten.
AA. Maak in tekst onderscheid tussen dag- en verblijfsrecreatie en geef doelstellingen aan voor beheersing van de verblijfsrecreatie.
BB. Noem hier ook expliciet de goede openbaar vervoer verbinding met Heerde.
CC. Benoem hier expliciet het streven om de verkeersveiligheid op de IJsseldijk in Veessen te verbeteren en hier het doorgaand gemotoriseerd verkeer te ontmoedigen.

Reactie gemeente
Hoewel de gemeente de inzet en de reactie van de inspreker waardeert merkt de gemeente op dat het detailniveau van de inspraakreactie het karakter van de omgevingsvisie overstijgt. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid indien dit nodig is. Bovendien heeft de gemeente vernomen dat de inspreker overweegt een dorpsplan of dorpsvisie voor Veessen te (laten) ontwikkelen. Hoewel dit geen gemeentelijk plan of gemeentelijke visie is gaat de gemeente graag in gesprek om te verkennen op welke wijze de gemeente dit voornemen kan faciliteren.

1. Dat het rivierfront onderdeel is van het dorp Veessen staat voor de gemeente niet ter discussie. Dit is echter geen reden om de begrenzing van de deelgebieden 'Uiterwaarden en hoogwatergeul' en 'Oeverwal met Veessen en Vorchten' aan te passen. De begrenzing van het Natura 2000 gebied Rijntakken heeft namelijk niet ten grondslag gelegen aan de begrenzing van de gebiedsindeling. De begrenzing van de gebiedsindeling is gebaseerd op de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zoals deze is opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied-Oost en het rijksinpassingsplan Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.
2. De omgevingsvisie gaat uit van 'hoogwaardig en kleinschalig recreëren'. Dit betekent dat bij het maken van een afweging over een recreatieve of verblijfsrecreatie ontwikkeling nadrukkelijk wordt gekeken naar kwaliteitsimpuls van het initiatief. De ontwikkeling moet daarnaast goed passen bij karakter en de ontwikkelrichting van het gebied waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt. Dit maakt het niet nodig om onderscheid te maken tussen dag- en verblijfsrecreatie.
3. De gemeente herkent het belang van de genoemde basisvoorzieningen in de kleine kernen en in Veessen in het bijzonder. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
4. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid indien dit nodig is. Bijvoorbeeld in het landschapsontwikkelingsplan, de cultuurhistorische waardenkaart en het welstandsbeleid.
5. In de omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld herinrichting van straten rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt.

A. In de Hoenwaard - buitendijks gebied – zijn hardhout ooibossen, beuken- en eikenbossen aanwezig.
B. Dit wordt toegevoegd. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.

C. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten. In dit geval in het welstandsbeleid.
D. Dit vraagstuk wordt uitgewerkt in een andere (Omgevingswet) instrument. In dit geval in het welstandsbeleid.
E. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten. In dit geval in het omgevingsplan met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en met een begripsbepaling.
F. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. In dit geval zijn het landschapsontwikkelingsplan, de cultuurhistorische waardenkaart en het welstandsbeleid hier de juiste instrumenten voor.
G. De gemeente hanteert de term 'functieverandering'.
H. Dit is niet de intentie van de gemeente. Het belang van voorzieningen voor de leefbaarheid van de kleine kernen wordt herkend en krijgt in de omgevingsvisie al aandacht. Om onduidelijkheid te voorkomen wordt de tekst op dit punt aangescherpt. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
I. Deze interpretatie van de tekst op bladzijde 30 van de omgevingsvisie wordt niet herkend. Het gaat hier om een aantrekkelijk en toegankelijk openbaar vervoer in brede zin. Binnen onze gemeente, maar ook met een goede aansluiting op het openbaar vervoer buiten onze gemeente.
J. Het belang van voorzieningen voor de leefbaarheid van de kleine kernen wordt herkend en krijgt in de omgevingsvisie al aandacht. Om onduidelijkheid te voorkomen wordt de tekst op dit punt aangescherpt. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
K. Deze suggestie wordt niet overgenomen. In de visie staat al dat de gemeente een aantrekkelijk en toegankelijk openbaar vervoer in brede zin ambieert.
L. Deze suggestie wordt niet overgenomen. Wat ruimtelijke ordening vanuit het natuurlijk systeem betekent wordt voldoende toegelicht op pagina 32 en 33 van de omgevingsvisie.
M. De visie gaat uit van 'hoogwaardig en kleinschalig recreëren'. Dit betekent dat bij het maken van een afweging over een recreatieve of verblijfsrecreatie ontwikkeling nadrukkelijk wordt gekeken naar kwaliteitsimpuls van het initiatief. De ontwikkeling moet daarnaast goed passen bij karakter en de ontwikkelrichting van het gebied waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt. Dit maakt het niet nodig om onderscheid te maken tussen dag- en verblijfsrecreatie.
N. Dit wordt toegevoegd. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
O. Dit is een bewuste keuze. Dit vraagstuk wordt uitgewerkt in een andere (Omgevingswet) instrument. In dit geval in het welstandsbeleid.
P. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten. In dit geval in het parkeerbeleid. Dit parkeerbeleid wordt binnenkort geactualiseerd.
Q. De ontwerp omgevingsvisie volstaat al op dit punt door een aantrekkelijk en toegankelijk openbaar vervoer in brede zin te ambiëren. Zowel binnen onze gemeente, maar ook met een goede aansluiting op het openbaar vervoer buiten onze gemeente.
R. In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld routing of herinrichting van straten rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke

wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in bijvoorbeeld een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt.

S. De begrenzing van deelgebieden ‘Uiterwaarden en hoogwatergeul’ en ‘Oeverwal met Veessen en Vorchten’ wordt niet aangepast. De begrenzing van het Natura 2000 gebied Rijntakken heeft namelijk niet ten grondslag gelegen aan de begrenzing van de gebiedsindeling. De begrenzing van de gebiedsindeling is gebaseerd op de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ zoals deze is opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied-Oost en het rijksinpassingsplan Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang.
T. De omgevingsvisie gaat uit van ‘hoogwaardig en kleinschalig recreëren’. Dit betekent dat bij het maken van een afweging over een recreatieve of verblijfsrecreatie ontwikkeling nadrukkelijk wordt gekeken naar kwaliteitsimpuls van het initiatief. De ontwikkeling moet daarnaast goed passen bij karakter en de ontwikkelrichting van het gebied waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt. Dit maakt het niet nodig om onderscheid te maken tussen dag- en verblijfsrecreatie.
U. De ontwerp omgevingsvisie wordt op dit punt aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
V. De ontwerp omgevingsvisie wordt op dit punt aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
W. De ontwerp omgevingsvisie wordt op dit punt niet aangepast. Gezien het karakter van de omgevingsvisie worden de hoofdlijnen van kwaliteiten van Veessen voldoende beschreven.
X. De ontwerp omgevingsvisie wordt op dit punt niet aangepast. Gezien het karakter van de omgevingsvisie worden de hoofdlijnen van kwaliteiten van Veessen voldoende beschreven.
Y. Dit is een bewuste keuze. Dit vraagstuk wordt uitgewerkt in een andere (Omgevingswet) instrument. In dit geval in het welstandsbeleid.
Z. De ontwerp omgevingsvisie wordt op dit punt aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
AA. De ontwerp omgevingsvisie gaat uit van ‘hoogwaardig en kleinschalig recreëren’. Dit betekent dat bij het maken van een afweging over een recreatieve of verblijfsrecreatie ontwikkeling nadrukkelijk wordt gekeken naar kwaliteitsimpuls van het initiatief. De ontwikkeling moet daarnaast goed passen bij karakter en de ontwikkelrichting van het gebied waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt. Dit maakt het niet nodig om onderscheid te maken tussen dag- en verblijfsrecreatie.
BB. In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld routing of herinrichting van straten rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in bijvoorbeeld een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt.
CC. In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld routing of herinrichting van straten rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke

wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in bijvoorbeeld een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 20 De kleinschalige en hoogwaardige verblijfsmogelijkheden (zoals B&B's) passen bij het karakter van de gemeente. Dat geldt ook voor de verschillende evenementen, zoals de Hessenmarkt Heerde, Lammetjesdag, het Hoornerfeest, Padd'ndag en Hemito. In de centra van Heerde en Wapenveld en aan de IJssel in Veessen zijn lokale producten te proeven bij de verschillende restaurants. In Vorchten zijn deze streekproducten op verschillende plekken langs de weg te vinden.	Blz. 20 De kleinschalige en hoogwaardige verblijfsmogelijkheden (zoals B&B's) passen bij het karakter van de gemeente. Dat geldt ook voor de verschillende evenementen <u>en activiteiten</u>, zoals ~~de Hessenmarkt Heerde,~~ Lammetjesdag, Hoornerfeest, ~~Padd'ndag~~ ~~en~~ Hemito, <u>het Heerdelijk Festival, Rondje Pontje Rock, de Veesser Eiermarkt en de boerderijenfietstocht.</u> In de centra van Heerde en Wapenveld en aan de IJssel in Veessen zijn lokale producten te proeven bij de verschillende restaurants. In Vorchten zijn deze streekproducten op verschillende plekken langs de weg te vinden.
Blz. 29. De belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, blijven in onze gemeente aanwezig en clusteren we zoveel mogelijk. Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te	Blz. 29. <u>Het behouden van de</u> belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, <u>is van groot belang voor de leefbaarheid van al onze dorpen. Daar waar het kan is het streven om voorzieningen te clusteren.</u> Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer

ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.	ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.
Blz. 37 **Passende evenementen** We koesteren evenementen die passen bij de schaal en het karakter van onze gemeente. Denk aan de Hessenmarkt Heerde, Lammetjesdag, Hoornerfeest, Padd'ndag en Hemito. Deze lokale evenementen en activiteiten ondersteunen onze Cittaslow-identiteit.	Blz. 37 **Passende evenementen en activiteiten** We koesteren bestaande en nieuwe evenementen en activiteiten die passen bij de schaal en het karakter van onze gemeente. Denk aan ~~de Hessenmarkt Heerde,~~ Lammetjesdag, Hoornerfeest, ~~Padd'ndag en~~ Hemito, het Heerdelijk Festival, Rondje Pontje Rock, de Veesser Eiermarkt en de boerderijenfietstocht. Deze lokale evenementen en activiteiten ondersteunen onze Cittaslow-identiteit.
Blz. 74 In de uiterwaarden en in de hoogwatergeul is ook ruimte voor recreatie. Dat mag alleen niet ten koste gaan van de waterveiligheid, de natuur en het landschap. De bestaande recreatieterreinen langs de IJssel zijn belangrijk voor de leefbaarheid van het gebied en de beleving van de IJssel. Het liefst blijven deze terreinen toegankelijk voor bezoekers en bewoners van het gebied. We concentreren recreatieve activiteiten aan de oever van de IJssel in Veessen. Het voetveer is voor recreanten een verbinding tussen Salland, de IJssel en de Veluwe. De IJsseloever in Veessen fungeert daarmee voor de Veluwe als kleine 'toegangspoort' voor de Veluwe vanaf Salland over het water. Tegelijkertijd is het een ontvangstlocatie voor recreanten die hun weg langs de IJssel zoeken, op een wijze die past bij de maat en schaal van het gebied. Voor de bereikbaarheid is de veerverbinding naar Wijhe belangrijk. De pont zorgt voor de ontsluiting van het gebied, én geeft de gebruikers de mogelijkheid te genieten van de mooie IJssel.	Blz. 74 In de uiterwaarden en in de hoogwatergeul is ook ruimte voor recreatie. Dat mag alleen niet ten koste gaan van de waterveiligheid, de natuur en het landschap. De bestaande recreatieterreinen langs de IJssel zijn belangrijk voor de leefbaarheid van het gebied en de beleving van de IJssel. ~~Het liefst blijven~~ We vinden het belangrijk dat deze terreinen toegankelijk zijn voor bezoekers en bewoners van het gebied. We concentreren recreatieve activiteiten aan de oever van de IJssel in Veessen. Het voetveer is voor recreanten een verbinding tussen Salland, de IJssel en de Veluwe. De IJsseloever in Veessen fungeert daarmee voor de Veluwe als kleine 'toegangspoort' voor de Veluwe vanaf Salland over het water. Tegelijkertijd is het een ontvangstlocatie voor recreanten die hun weg langs de IJssel zoeken, op een wijze die past bij de maat en schaal van het gebied. Voor de bereikbaarheid is de veerverbinding naar Wijhe belangrijk. De pont zorgt voor de ontsluiting van het gebied, én geeft de gebruikers de mogelijkheid te genieten van de mooie IJssel.
Blz. 75 We zien graag dat de dynamische geschiedenis van het gebied beter zichtbaar wordt. Dat kan bijvoorbeeld met informatieborden of met speelmogelijkheden voor kinderen. Door uitleg te geven bij de unieke IJsselboerderijen, het monnikenverleden,	Blz. 75 We zien graag dat de dynamische geschiedenis van het gebied beter zichtbaar wordt. Dat kan bijvoorbeeld met informatieborden of met speelmogelijkheden voor kinderen. Door uitleg te geven ~~bij de unieke IJsselboerderijen,~~ over het

de oversteek van de kozakken en de pontjes komt het bijzondere verleden tot leven. Dat maakt het gebied extra aantrekkelijk voor recreanten.	monnikenverleden~~,~~ en de oversteek van de kozakken. Bijvoorbeeld bij ~~en~~ de pontjes, waardoor ~~komt~~ het bijzondere verleden tot leven komt. Dat maakt het gebied extra aantrekkelijk voor recreanten.
Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.	Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Veessen heeft een basisschool en het sport- en gemeenschapscentrum De Noord. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. Het behouden van voorzieningen in zowel Veessen als Vorchten is belangrijk voor de leefbaarheid. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.

Inspraakreactie 16

Samenvatting

Inspreker geeft op vier punten een reactie. Per punt worden daarnaast tekstuele suggesties gedaan.

A. Het belang onderkennen van het behouden van voorzieningen in de kleine kernen zoals in Veessen.

   Voorstel 1: Opnemen in de tekst dat de voorzieningen zoals scholen maar ook andere voorzieningen zoals winkels en sportvoorzieningen in de kleine kernen behouden moeten blijven.

   Voorstel 2: Opnemen dat er voor de kleine kernen ruime parkeernormen worden gehanteerd.

B. Een scherpere visie op recreatie in het deelgebied Uiterwaarden en hoogwatergeul.

   Voorstel 1: Betrek het bebouwde deel van de uiterwaarden in de visie bij de kern Veessen.

   Voorstel 2: Schrijf voor het deelgebied uiterwaarden en hoogwatergeul een heldere visie voor recreatie die duidelijkheid geeft en die mogelijkheden en onmogelijkheden afbakent, in combinatie met de rest van de kern Veessen.

   Voorstel 3: Ga hierbij ook rekening houden met het aankomende rijksbeleid dat het bouwen (lees vaste verblijfsrecreatie) in de uiterwaarden niet meer van deze tijd is en met de voortschrijdende klimaatverandering ook niet meer wenselijk is.

   Voorstel 4: Hou in de visie, m.b.t. de mate van toename van (verblijfs-)recreatie, rekening met de huidige wegenstructuur en de capaciteit hiervan, zodat de verkeersveiligheid niet verder achteruit gaan en geluidsbelasting in Veessen niet nog verder toeneemt.

   Voorstel 5: Wees hier concreter en neem de toegankelijkheid van de recreatieterreinen en van de voorzieningen als uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen (bij alles wat afwijkt van huidige vergunningen). Voorkom daarmee dat de inwoners alleen met de lasten en niet met de lusten te maken krijgen bij nieuwe ontwikkelingen.

   Voorstel 6: Zorg voor meer mogelijkheden voor ommetjes rondom Veessen.

C. De landschappelijke en cultuurhistorische waarden van Veessen en de omgeving van de oeverwal beter beschrijven en de waarden die er nu zijn als zodanig te erkennen en beter te beschermen.

   Voorstel 1: Dit overnemen in de beschrijving van het huidige karakter.

   Voorstel 2: Het dorpslandschap in Veessen ook vermelden op pag. 40, Par. 3.5.2 over Landschappelijke diversiteit.

   Voorstel 3: Deze unieke structuur beter beschrijven en waarderen.

   Voorstel 4: De historische kern, en algemeen de zichtlijnen op de historische elementen in Veessen benoemen en waarderen.

Voorstel 5: Dit een duidelijke plek geven in de visie op daarmee bij de ontwikkeling van het dorp de aanwezige waarden ook in de toekomst behouden.

D. Toekomstbestendige bedrijventerreinen, Duurzaamheid en klimaat.

Voorstel 1: Hier meer ambitie voor uitspreken om bedrijventerreinen groener te maken.

Reactie gemeente
Hoewel de gemeente de inzet en de reactie van de inspreker waardeert merkt de gemeente op dat het detailniveau van de inspraakreactie het karakter van de omgevingsvisie overstijgt. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid indien dit nodig is.

A. Het belang onderkennen van het behouden van voorzieningen in de kleine kernen zoals in Veessen.

Voorstel 1: De gemeente herkent het belang van de genoemde basisvoorzieningen in de kleine kernen en in Veessen in het bijzonder. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.

Voorstel 2: Parkeernormen zijn normen die worden vastgelegd in het parkeerbeleid van de gemeente. Dit parkeerbeleid wordt binnenkort geactualiseerd.

B. Een scherpere visie op recreatie in het deelgebied Uiterwaarden en hoogwatergeul.

Reactie voorstel 1: Dat het rivierfront onderdeel is van het dorp Veessen staat voor de gemeente niet ter discussie. Dit is echter geen reden om de begrenzing van de deelgebieden ‘Uiterwaarden en hoogwatergeul’ en ‘Oeverwal met Veessen en Vorchten’ aan te passen. De begrenzing van de gebiedsindeling is namelijk gebaseerd op de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ zoals deze is opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied-Oost en het rijksinpassingsplan Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.

Reactie voorstel 2: De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor recreatie in de betreffende deelgebieden die betrekking hebben op Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid.

Reactie voorstel 3: In hoofdstuk 2 van de ontwerp omgevingsvisie worden onze kernprincipes beschreven. Hiermee geven we aan wat we belangrijk vinden voor onze leefomgeving. Het vijfde principe gaat over het heden en de toekomst op duurzame wijze met elkaar verbinden. Hierin wordt water en bodem als sturend systeem benoemd voor alles wat met ruimtelijke inrichting te maken heeft. Een nadere uitwerking van het principe staat op pagina 32 en 33 van de omgevingsvisie onder de kop ‘Ruimtelijke ordening vanuit het natuurlijk systeem’.

De omgevingsvisie voldoet hiermee al aan het verzoek van de inspreker en behoeft geen aanpassing.

Reactie voorstel 4: In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld herinrichting van straten of routing rekening mee dient te worden gehouden. Specifieke aandachtspunten komen terug in een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt. Bovendien moet elk nieuw (recreatie) initiatief in het kader van een goede fysieke leefomgeving rekening houden met een goede verkeersgeneratie, verkeersafwikkeling en parkeren. Hier wordt een initiatief ook op beoordeeld.

Reactie voorstel 5: De ontwerp omgevingsvisie wordt op dit punt aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.

Reactie voorstel 6: De omgevingsvisie biedt hier al ruimte voor.

C. De landschappelijke en cultuurhistorische waarden van Veessen en de omgeving van de oeverwal beter te beschrijven en de waarden die er nu zijn als zodanig te erkennen en beter te beschermen.

Reactie voorstel 1, 2 en 3 en 5: De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. Bijvoorbeeld in het landschapsontwikkelingsplan, de cultuurhistorische waardenkaart en het welstandsbeleid.

Reactie voorstel 4: De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. Bijvoorbeeld in het landschapsontwikkelingsplan, de cultuurhistorische waardenkaart en het welstandsbeleid.
Bovendien wordt zowel de kerk als molen in Veessen benoemd in de omgevingsvisie. Net als de open ruimten die in Veessen behouden zijn gebleven.

D. Toekomstbestendige bedrijventerreinen, Duurzaamheid en klimaat.

Voorstel 1: De omgevingsvisie spreekt op dit punt al ambitie uit. Zie hiervoor pagina 67 van de omgevingsvisie.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op punt A en B tot aanpassing van de omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 29. De belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, blijven in onze gemeente aanwezig en clusteren we zoveel mogelijk. Clustering is	Blz. 29. <u>Het behouden van de</u> belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, <u>is van groot belang voor de leefbaarheid van al onze dorpen.</u>

belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.	Daar waar het kan is het streven om voorzieningen te clusteren. Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.
Blz. 74 In de uiterwaarden en in de hoogwatergeul is ook ruimte voor recreatie. Dat mag alleen niet ten koste gaan van de waterveiligheid, de natuur en het landschap. De bestaande recreatieterreinen langs de IJssel zijn belangrijk voor de leefbaarheid van het gebied en de beleving van de IJssel. Het liefst blijven deze terreinen toegankelijk voor bezoekers en bewoners van het gebied. We concentreren recreatieve activiteiten aan de oever van de IJssel in Veessen. Het voetveer is voor recreanten een verbinding tussen Salland, de IJssel en de Veluwe. De IJsseloever in Veessen fungeert daarmee voor de Veluwe als kleine 'toegangspoort' voor de Veluwe vanaf Salland over het water. Tegelijkertijd is het een ontvangstlocatie voor recreanten die hun weg langs de IJssel zoeken, op een wijze die past bij de maat en schaal van het gebied. Voor de bereikbaarheid is de veerverbinding naar Wijhe belangrijk. De pont zorgt voor de ontsluiting van het gebied, én geeft de	Blz. 74 In de uiterwaarden en in de hoogwatergeul is ook ruimte voor recreatie. Dat mag alleen niet ten koste gaan van de waterveiligheid, de natuur en het landschap. De bestaande recreatieterreinen langs de IJssel zijn belangrijk voor de leefbaarheid van het gebied en de beleving van de IJssel. ~~Het liefst blijven~~ We vinden het belangrijk dat deze terreinen toegankelijk zijn voor bezoekers en bewoners van het gebied. We concentreren recreatieve activiteiten aan de oever van de IJssel in Veessen. Het voetveer is voor recreanten een verbinding tussen Salland, de IJssel en de Veluwe. De IJsseloever in Veessen fungeert daarmee voor de Veluwe als kleine 'toegangspoort' voor de Veluwe vanaf Salland over het water. Tegelijkertijd is het een ontvangstlocatie voor recreanten die hun weg langs de IJssel zoeken, op een wijze die past bij de maat en schaal van het gebied. Voor de bereikbaarheid is de veerverbinding naar Wijhe belangrijk. De pont zorgt voor de

gebruikers de mogelijkheid te genieten van de mooie IJssel.	ontsluiting van het gebied, én geeft de gebruikers de mogelijkheid te genieten van de mooie IJssel.
Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.	Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Veessen heeft een basisschool en het sport- en gemeenschapscentrum De Noord. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. Het behouden van voorzieningen in zowel Veessen als Vorchten is belangrijk voor de leefbaarheid. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.

Inspraakreactie 17

Samenvatting

1. De inspreker verzoekt om het gedeelte van het rivierfront wat niet Natura 2000 gebied is op te nemen binnen het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten en de visie op recreatie van het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten ook van toepassing te laten zijn op het rivierfront.
2. De inspreker verzoekt om het onderscheid tussen dag- en verblijfsrecreatie expliciet te benoemen en expliciet aan te geven dat de verblijfsrecreatie in het dorp Veessen (inclusief rivierfront) blijft passen bij de schaal van het dorp.
3. De inspreker verzoekt om voor Veessen de instandhouding van de basisschool, van het sport- en gemeenschapscentrum de Noord en van de openbaar vervoersverbinding met Heerde expliciet als streven te benoemen.
4. De inspreker verzoekt om de karakteristieke landschapsaspecten van Veessen in de visie nadrukkelijk te benoemen: het dorpslandschap met zijn open ruimtes (enken), de doorzichtlijnen, de losse ervenstructuur en het heldere zicht op de visitekaartjes van Veessen zoals de molen en de kerk.
5. De inspreker verzoekt om aan het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten toe te voegen dat voor de IJsseldijk gestreefd wordt naar het beperken van het gemotoriseerde verkeer zodat de verkeersveiligheid toeneemt en de hinder afneemt. Daarnaast wordt gevraagd om vanwege de verkeersveiligheid om ook in Veessen – net als in Vorchten – voor het hele dorp een 30-kilometerzone in te stellen en verkeersmaatregelen te nemen die dat ondersteunen.
6. De inspreker verzoekt om binnen de omgevingsvisie van het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten een paragraaf over de waterveiligheid toe te voegen. Hierin zou moeten worden opgenomen te staan dat ernaar wordt gestreefd om het bouwen in de lagere delen te beperken en vaste bebouwing (inclusief recreatieve voorzieningen) buitendijks te verbieden, zoals vanaf 2024 ook landelijk beleid is.

Reactie gemeente

1. Dat het rivierfront onderdeel is van het dorp Veessen staat voor de gemeente niet ter discussie. Dit is echter geen reden om de begrenzing van de deelgebieden ‘Uiterwaarden en hoogwatergeul’ en ‘Oeverwal met Veessen en Vorchten’ aan te passen. De begrenzing van het Natura 2000 gebied Rijntakken heeft namelijk niet ten grondslag gelegen aan de begrenzing van de gebiedsindeling. De begrenzing van de gebiedsindeling is gebaseerd op de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ zoals deze is opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied-Oost en het rijksinpassingsplan Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.
2. De omgevingsvisie gaat uit van ‘hoogwaardig en kleinschalig recreëren’. Dit betekent dat bij het maken van een afweging over een recreatieve of verblijfsrecreatie ontwikkeling nadrukkelijk wordt gekeken naar kwaliteitsimpuls van het initiatief. De ontwikkeling moet daarnaast goed passen bij karakter en de ontwikkelrichting van het gebied waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt. Dit maakt het niet nodig om onderscheid te maken tussen dag- en verblijfsrecreatie.
3. De gemeente herkent het belang van de genoemde basisvoorzieningen in de kleine kernen en in Veessen in het bijzonder. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie. Ten aanzien van goed openbaar vervoer volstaat de ontwerp omgevingsvisie al. In de ontwerp omgevingsvisie staat dat een aantrekkelijk en toegankelijk openbaar vervoer wordt geambieerd. Dit is een gemeentebrede ambitie en daarmee ook een ambitie voor Veessen.

4. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. Bijvoorbeeld in het landschapsontwikkelingsplan, de cultuurhistorische waardenkaart en het welstandsbeleid.
5. In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld herinrichting van straten en routing rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt. Op pagina 45 van de ontwerp omgevingsvisie staat dat we binnen de bebouwde kom het grootste deel van de wegen inrichten als 30 km/u-zone. En we weren onnodig vrachtverkeer zoveel mogelijk.
6. In hoofdstuk 2 van de ontwerp omgevingsvisie worden onze kernprincipes beschreven. Hiermee geven we aan wat we belangrijk vinden voor onze leefomgeving. Het vijfde principe gaat over het heden en de toekomst op duurzame wijze met elkaar verbinden. Hierin wordt water en bodem als sturend systeem benoemd voor alles wat met ruimtelijke inrichting te maken heeft. Een nadere uitwerking van het principe staat op pagina 32 en 33 van de omgevingsvisie onder de kop 'Ruimtelijke ordening vanuit het natuurlijk systeem'. De omgevingsvisie voldoet hiermee al aan het verzoek van de insprekers en behoeft geen aanpassing.
   De gemeente werkt momenteel voor wat betreft calamiteiten een calamiteitenplan voor het oeverwalgebied.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op punt 3 tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 29. De belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, blijven in onze gemeente aanwezig en clusteren we zoveel mogelijk. Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt	Blz. 29. <u>Het behouden van de</u> belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, <u>is van groot belang voor de leefbaarheid van al onze dorpen. Daar waar het kan is het streven om voorzieningen te clusteren.</u> Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor,

het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.	dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.
Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.	Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Veessen heeft een basisschool en het sport- en gemeenschapscentrum De Noord. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. Het behouden van voorzieningen in zowel Veessen als Vorchten is belangrijk voor de leefbaarheid. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.

Inspraakreactie 18

Samenvatting

1. De inspreker verzoekt om het gedeelte van het rivierfront wat niet Natura 2000 gebied is op te nemen binnen het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten en de visie op recreatie van het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten ook van toepassing te laten zijn op het rivierfront.
   De inspreker vraagt daarnaast om aandacht voor het maken van ommetjes in de uiterwaarden.
2. De inspreker verzoekt om het onderscheid tussen dag- en verblijfsrecreatie expliciet te benoemen en expliciet aan te geven dat de verblijfsrecreatie in het dorp Veessen (inclusief rivierfront) blijft passen bij de schaal van het dorp.
3. De inspreker verzoekt om voor Veessen de instandhouding van de basisschool, van het sport- en gemeenschapscentrum de Noord en van de openbaar vervoersverbinding met Heerde expliciet als streven te benoemen.
4. De inspreker verzoekt om de karakteristieke landschapsaspecten van Veessen in de visie nadrukkelijk te benoemen: het dorpslandschap met zijn open ruimtes (enken), de doorzichtlijnen, de losse ervenstructuur en het heldere zicht op de visitekaartjes van Veessen zoals de molen en de kerk.
5. De inspreker verzoekt om aan het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten toe te voegen dat voor de IJsseldijk gestreefd wordt naar het beperken van het gemotoriseerde verkeer zodat de verkeersveiligheid toeneemt en de hinder afneemt. Daarnaast wordt verzocht om vanwege de verkeersveiligheid om ook in Veessen – net als in Vorchten – voor het hele dorp een 30-kilometerzone in te stellen en verkeersmaatregelen te nemen die dat ondersteunen.
6. De inspreker verzoekt om binnen de omgevingsvisie van het Deelgebied Oeverwal met Veessen en Vorchten een paragraaf over de waterveiligheid toe te voegen. Hierin zou moeten worden opgenomen te staan dat ernaar wordt gestreefd om het bouwen in de lagere delen te beperken en vaste bebouwing (inclusief recreatieve voorzieningen) buitendijks te verbieden, zoals vanaf 2024 ook landelijk beleid is.

Reactie gemeente

1. Dat het rivierfront onderdeel is van het dorp Veessen staat voor de gemeente niet ter discussie. Dit is echter geen reden om de begrenzing van de deelgebieden ‘Uiterwaarden en hoogwatergeul’ en ‘Oeverwal met Veessen en Vorchten’ aan te passen. De begrenzing van het Natura 2000 gebied Rijntakken heeft namelijk niet ten grondslag gelegen aan de begrenzing van de gebiedsindeling. De begrenzing van de gebiedsindeling is gebaseerd op de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ zoals deze is opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied-Oost en het rijksinpassingsplan Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.
   De omgevingsvisie biedt al ruimte voor nieuwe ommetjes. Afhankelijk van het initiatief, de locatie en de kwaliteitsimpuls kan medewerking worden verleend.
2. De omgevingsvisie gaat uit van ‘hoogwaardig en kleinschalig recreëren’. Dit betekent dat bij het maken van een afweging over een recreatieve of verblijfsrecreatie ontwikkeling nadrukkelijk wordt gekeken naar kwaliteitsimpuls van het initiatief. De ontwikkeling moet daarnaast goed passen bij karakter en de ontwikkelrichting van het gebied waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt. Dit maakt het niet nodig om onderscheid te maken tussen dag- en verblijfsrecreatie.
3. De gemeente herkent het belang van de genoemde basisvoorzieningen in de kleine kernen en in Veessen in het bijzonder. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie. Ten aanzien van goed openbaar vervoer volstaat de ontwerp

omgevingsvisie al. In de ontwerp omgevingsvisie staat dat een aantrekkelijk en toegankelijk openbaar vervoer wordt geambieerd. Dit is een gemeentebrede ambitie en daarmee ook een ambitie voor Veessen.

4. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor Veessen. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. Bijvoorbeeld in het landschapsontwikkelingsplan, de cultuurhistorische waardenkaart en het welstandsbeleid.
5. In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld herinrichting van straten en routing rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt. Op pagina 45 van de ontwerp omgevingsvisie staat dat we binnen de bebouwde kom het grootste deel van de wegen inrichten als 30 km/u-zone. En we weren onnodig vrachtverkeer zoveel mogelijk.
6. In hoofdstuk 2 van de ontwerp omgevingsvisie worden onze kernprincipes beschreven. Hiermee geven we aan wat we belangrijk vinden voor onze leefomgeving. Het vijfde principe gaat over het heden en de toekomst op duurzame wijze met elkaar verbinden. Hierin wordt water en bodem als sturend systeem benoemd voor alles wat met ruimtelijke inrichting te maken heeft. Een nadere uitwerking van het principe staat op pagina 32 en 33 van de omgevingsvisie onder de kop ‘Ruimtelijke ordening vanuit het natuurlijk systeem’. De omgevingsvisie voldoet hiermee al aan het verzoek van de insprekers en behoeft geen aanpassing.
   De gemeente werkt momenteel voor wat betreft calamiteiten aan een calamiteitenplan voor het oeverwalgebied.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op punt 3 tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 29. De belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, blijven in onze gemeente aanwezig en clusteren we zoveel mogelijk. Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij	Blz. 29. <u>Het behouden van de</u> belangrijkste basisvoorzieningen, zoals winkels, scholen en zorgvoorzieningen, <u>is van groot belang voor de leefbaarheid van al onze dorpen. Daar waar het kan is het streven om voorzieningen te clusteren.</u> Clustering is belangrijk, omdat voorzieningen en doelgroepen die hiervan gebruik maken, elkaar kunnen versterken. Andere voorzieningen (niet de basisvoorzieningen) vinden we in de plaatsen om ons heen, die goed bereikbaar zijn; o.a. in Zwolle en in Apeldoorn. Voor nu en voor de toekomst is het vooral belangrijk het huidige voorzieningenniveau te behouden en de

aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.	bereikbaarheid te garanderen. Een goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan een waardevolle en fijne leefomgeving. Bovendien zorgt het ervoor, dat onze inwoners kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Ook draagt het bij aan het voorkomen van eenzaamheid. Waar nodig breiden we het voorzieningenniveau in onze gemeente uit, zodat het nog beter aansluit op de behoeften van onze inwoners. Dit vraagt dus constant om alertheid. Zo hebben jongeren in onze gemeente maar weinig mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Meer ontmoetingsplekken binnen de eigen gemeente helpt jongeren zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving.
Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.	Blz. 78 Het voorzieningenniveau in Veessen en Vorchten past bij het karakter van een klein dorp en kan zich nog verder ontwikkelen. Daarbij passen kleinschalige voorzieningen, bijvoorbeeld gericht op recreatie en toerisme en de verkoop van streekproducten. Veessen heeft een basisschool en het sport- en gemeenschapscentrum De Noord. Vorchten heeft een multifunctioneel centrum (MFC) De Verbinding, dat onder meer dienst doet als ontvangstlocatie voor recreanten die de IJsselvallei willen bezoeken. Het behouden van voorzieningen in zowel Veessen als Vorchten is belangrijk voor de leefbaarheid. We zien ook kansen voor het ontstaan van Heerenboerderijen, dagbestedingen en initiatieven geïnitieerd en getrokken door bewoners en lokale ondernemers die zich richten op gezond voedsel uit eigen streek.

Inspraakreacties met betrekking tot de uitleglocatie Horsthoekerenk

Inspraakreactie 19

Samenvatting

1. Hoe en op welke manier wordt er bij een uitbreidingslocatie rekening gehouden met de bestaande omgeving en participatie? Wanneer is er sprake van een ontwikkeling die voldoet aan een sterk landschappelijke raamwerk? Dot wordt niet in de visie benoemd.
2. De uitbreidingslocatie aan de Horsthoekerenk is groter geworden. Het argument dat er geen m.e.r. hoeft worden uitgevoerd omdat er geen nieuwe locaties voor grote ruimtelijke ontwikkelingen zijn aangewezen is daarmee niet juist. Daarom vindt de inspreker dat er alsnog een m.e.r. moet worden uitgevoerd om de effecten van de uitbreidingslocatie als geheel te kunnen beschouwen.
3. Inspreker vindt hoogbouw om meerdere redenen onwenselijk, het moet daarom dan ook geen onderdeel zijn van de omgevingsvisie.

Reactie gemeente

1. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau en geeft op hoofdlijnen aan hoe de toekomst van de gemeente eruit kan zien. Dit betekent dat de uitwerking in concrete projecten en in andere instrumenten gaat plaatsvinden. Dit geldt ook voor de uitwerking van de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk. Bij de uitwerking wordt op dat moment rekening gehouden met de ruimtelijke inpassing. Participatie is als belangrijke pijler onder de Omgevingswet onderdeel van de planvorming. In de visie staat inderdaad dat de ontwikkeling moet plaatsvinden in een sterk landschappelijk raamwerk. De uitwerking hiervan wordt in het stedenbouwkundig plan vormgegeven en niet in de omgevingsvisie. Landschap is in dit proces één van de aandachtspunten. Het plangebied ligt bovendien dichtbij een landgoed. Aansluiting hierop is dus ook van groot belang.
2. Op pagina 12 van de omgevingsvisie is uitgelegd waarom geen milieueffectrapportage is uitgevoerd. Hier is beschreven dat de omgevingsvisie kaders geeft en geen concrete uitwerkingen omvat. Dit maakt het inschatten van de milieueffecten lastig. Bij de uitwerking van specifieke projecten (ook bij de Horsthoekerenk) wordt bepaald of een m.e.r. noodzakelijk is en wordt beargumenteerd hoe met de verschillende aspecten van milieu rekening wordt gehouden.
3. Zoals beschreven in de omgevingsvisie kan hoogbouw een belangrijk antwoord zijn op de grote woningvraag. We sluiten hoogbouw daarom dan ook niet uit. Als we medewerking verlenen, doen we dat alleen als dat gebeurt vanuit een goede locatiestudie en een zorgvuldige inpassing in de omgeving.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 20

Samenvatting

1. De uitbreidingslocatie Horsthoekerenk moet worden geschrapt voor woningbouw. Er wordt namelijk niet aangetoond dat deze locatie noodzakelijk is en past bij de woningvraag. Zijn er alternatieven onderzocht?

Reactie gemeente

1. De uitbreidingslocatie Horsthoekerenk is al sinds 2012 in de structuurvisie aangeduid als zoekzone voor wonen, zorg, educatie en recreatie. Het betreft dus een locatie, die in een eerder stadium als aangewezen voor o.a. wonen. Door de grote behoefte aan woningen is dit onveranderd en komt deze locatie versneld in beeld voor met name woningbouw. Bovendien heeft de gemeente zich verbonden aan de woondeal Regio Stedendriehoek. In deze woondeal maken de gemeenten, woningcorporaties, provincie en Rijk afspraken over woningbouw in de regio. De afspraken gaan over de hoeveelheid te bouwen woningen, waar dit gaat gebeuren en het aantal betaalbare woningen. Om dit aantal te halen is ook de uitbreidingslocatie aan de Horsthoekerenk nadrukkelijk in beeld. Net als de andere twee uitbreidingslocaties Hulsbergerlanden en Bovenkamp 3.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 21

Samenvatting

1. De inspreker geeft aan dat de huidige bedrijfsactiviteiten aan de Eperweg 35 van invloed kunnen zijn op de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk. Vooral ten aanzien van geluidsoverlast op de nieuw te bouwen woningen. Daarnaast stelt de inspreker dat het landelijk uitzicht verdwijnt wanneer er woningen komen op de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk.

Reactie gemeente

1. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt vanuit een goede fysieke leefomgeving rekening gehouden met de omgeving. Bestaande bedrijven met een milieucontour behoren hiertoe. Het is van belang dat voldoende afstand wordt aangehouden tussen een bestaand bedrijf en nieuwe kwetsbare of gevoelige functies, zoals woningen. Op deze manier wordt hinder vanuit bijvoorbeeld geur, stof, geluid of gevaar zoveel mogelijk voorkomen.
   Iedere nieuwe ontwikkeling leidt tot een wijziging van de huidige situatie voor omwonenden of ondernemers in de omgeving. Dat het uitzicht verandert in het geval van het realiseren van een nieuwe woonwijk staat vast. Echter moet de planuitwerking nog plaatsvinden. De omgeving wordt bij deze uitwerking betrokken en daar waar mogelijk wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met belangen vanuit de omgeving.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 22

Samenvatting

1. De inspreker roept op om bij de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk de landschappelijke waarden mee te nemen. Het liefst ziet de inspreker de uitbreidingslocatie veranderen in een gebied met de aanduiding ‘transformatie tot natuurgebied’.

Reactie gemeente

1. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau en geeft op hoofdlijnen aan hoe de toekomst van de gemeente eruit kan zien. Dit betekent dat de uitwerking wordt vormgegeven in concrete projecten. Dit geldt ook voor de uitwerking van de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk. Bij de uitwerking wordt op dat moment dan rekening gehouden met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden die aanwezig zijn in het gebied. In de visie staat ook dat de ontwikkeling moet plaatsvinden vanuit een sterk landschappelijk raamwerk. Het plangebied ligt bovendien dichtbij een landgoed. Aansluiting hierop is dus ook van groot belang. Tijdens de uitwerking wordt ook onderzocht in hoeverre beschermde dieren aanwezig zijn en hoe hiermee om moet worden gegaan. Participatie is als belangrijke pijler onder de recent inwerking getreden Omgevingswet onderdeel van de planvorming. De omgeving wordt daarom bij de uitwerking betrokken. Het klopt dat inbreiding minder impact heeft op de nu onbebouwde landschappen. Echter kan uitbreiding toch de voorkeur hebben boven inbreiding. Bijvoorbeeld als het woonprogramma, niet past in de beschikbare ruimte binnen de kernen.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 23

Samenvatting

1. Als inbreiding voor uitbreiding gaat waarom is de Horsthoekerenk dan als uitbreidingslocatie aangemerkt. Er is niet duidelijk of er daadwerkelijk vraag is naar deze uitbreidingslocatie. Er zijn op deze plek belangrijke waarden die bewaard moeten blijven.

Reactie gemeente

1. Het klopt dat inbreiding voor uitbreiding gaat. Echter kan uitbreiding toch de voorkeur hebben boven inbreiding. Bijvoorbeeld als het woonprogramma, niet past in de beschikbare ruimte binnen de kernen. Inbreiden past soms ook niet goed bij het stedenbouwkundig karakter van een dorp of locatie.
   De uitbreidingslocatie Horsthoekerenk is al sinds 2012 in de structuurvisie aangeduid als zoekzone voor wonen, zorg, educatie en recreatie. Het betreft dus een locatie, die in een eerder stadium als aangewezen voor o.a. wonen. Door de grote behoefte aan woningen is dit onveranderd en komt deze locatie versneld in beeld voor met name woningbouw. Bovendien heeft de gemeente zich verbonden aan de woondeal Regio Stedendriehoek. In deze woondeal maken de gemeenten, woningcorporaties, provincie en Rijk afspraken over woningbouw in de regio. De afspraken gaan over de hoeveelheid te bouwen woningen, waar dit gaat gebeuren en het aantal betaalbare woningen. Om dit aantal te halen is ook de uitbreidingslocatie aan de Horsthoekerenk nadrukkelijk in beeld. Net als de andere twee uitbreidingslocaties Hulsbergerlanden en Bovenkamp 3.
   De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau en geeft op hoofdlijnen aan hoe de toekomst van de gemeente eruit kan zien. Dit betekent dat de uitwerking wordt vormgegeven in concrete projecten. Dit geldt ook voor de uitwerking van de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk. Bij de uitwerking wordt op dat moment rekening gehouden met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden die aanwezig zijn in het gebied. In de visie staat ook dat de ontwikkeling moet plaatsvinden vanuit een sterk landschappelijk raamwerk. Het plangebied ligt bovendien dichtbij een landgoed, aansluiting hierop is dus ook van groot belang. Tijdens de uitwerking wordt ook onderzocht in hoeverre beschermde dieren aanwezig zijn en hoe hiermee om moet worden gegaan.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreacties met betrekking tot het landelijk gebied

Inspraakreactie 24

Samenvatting

1. Landbouw is de drager van het gebied. De agrarische sector kan niet als enige verantwoordelijk worden gehouden voor de opgaven en doet momenteel al veel aan verduurzaming. Waardering voor de landbouw ontbreekt in de omgevingsvisie.
2. Uiterwaarden en hoogwatergeul zijn ten onrechte als één gebied weergegeven. Het zijn twee gebieden waar beide landbouw mogelijk moet zijn. Het grote verschil is echter dat de uiterwaarden een Natura 2000 gebied is met de bijbehorende beperkingen. De hoogwatergeul is een landbouwgebied.
3. Toekomstbestendige landbouw moet veel meer gaan over behoud van de primaire landbouw, want primaire landbouw is de belangrijkste bron van inkomsten in het landbouwgebied. Er moet niet te veel nadruk gelegd worden op de korte keten en verbreding. Dat is niet realistisch. Verbreding moet mogelijk blijven voor diegenen die dat willen.
4. Er moet ruimte zijn voor alle primaire sectoren van de landbouw, eventueel met aanvullende voorwaarden. Sectoren of vormen van landbouw uitsluiten, zoals uitsluiten van de intensieve veehouderij, stagneert de ontwikkeling van een boerenbedrijf. Wat is de definitie van intensieve veehouderij?
5. Door samen te werken in een regio kan er al snel circulair gewerkt worden. Daarbij heeft de agrarische sector ook de potentie om energieneutraal of zelf energieleverancier te worden. Door slimme oplossingen op het erf als zon op dak, multifunctioneel grondgebruik, erfmolens tot 35 meter hoogte, mestvergisters en stikstofstippers kan er aan veel opgaven worden voldaan. Inspreker wil dan ook graag letterlijk ruimte in de vorm van landbouwgrond, maar ook ruimte in beleid om deze innovatieve en duurzame ontwikkelingen mogelijk te maken.
6. Nieuwe woningen in het buitengebied ziet de inspreker liever alleen in de kernen. Voormalige agrarische bedrijven kunnen hier met een rood-voor-rood regeling mee geholpen worden.
7. Inspreker is geen voorstander van zon op land en vraagt de gemeente nadrukkelijk de zonneladder te volgen.
8. Uitbreiding van recreatie in het landelijk gebied gaat ten koste van natuur en landschap en zou dus niet, of beperkt, mogelijk moeten zijn.

Reactie gemeente

1. De gemeente waardeert de inspanningen van de landbouw. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. Zowel de hoogwatergeul als de uiterwaarden hebben de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ en zijn om deze reden één deelgebied. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.
   De uiterwaarden zijn grotendeels aangewezen als Natura 2000 gebied. Daar gaan we uit van de doelstellingen voor het Natura 2000 gebied. Het doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen. Dat kan goed samengaan met agrarisch natuurbeheer door boeren. De gronden in de hoogwatergeul zijn niet aangewezen als Natura 2000 gebied en hebben hoofdzakelijk een agrarische bestemming. De gemeente heeft niet de intentie om dit te veranderen. Om

onduidelijkheid te voorkomen wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.

3. De gemeente ziet de landbouw als de belangrijkste economische drager van het landelijk gebied en heeft waardering voor de inspanningen die worden geleverd. Dit neemt niet weg dat het landelijk gebied voor grote uitdagingen staat, waar de landbouw als groot grondbezitter een belangrijke rol heeft. In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. De gemeente wil graag samen met de landbouw werken aan deze uitdagingen. Ten aanzien van de korte keten wordt de omgevingsvisie aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
4. Ten aanzien van nieuwe intensieve veehouderijen geeft de omgevingsvisie inderdaad aan dat hiervoor geen mogelijkheden zijn. Al sinds 2012 is de gemeente terughoudend voor wat betreft nieuwe intensieve veehouderijen. Momenteel worden nieuwe intensieve veehouderijen (op maagdelijke) locaties in het buitengebied van Heerde al niet toegestaan. Omvorming naar intensieve veehouderij is alleen mogelijk in de IJsselvallei als dit plaats vindt als onderdeel van de zogenoemde "afwaartse beweging". De uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen in combinatie met de ligging van onze gemeente tussen de Natura2000 gebieden Rijntakken en de Veluwe maken het nodig om ook omvorming naar intensieve veehouderij niet meer toe te staan.
   Vooralsnog houdt de gemeente vast aan de definitie 'intensieve veehouderij' zoals deze is opgenomen in het geldende omgevingsplan. Deze definitie is als volgt: een agrarisch bedrijf of dat deel van een agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, waar geen melkrundvee, schapen, paarden, geiten of dieren biologisch gehouden worden (conform artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet) en waar geen dieren gehouden worden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer. Het omgevingsplan wordt over enkele jaren herzien en op dat moment worden definities ook geactualiseerd naar de meest actuele inzichten.
5. De omgevingsvisie stelt dat bestaande agrarische bedrijven kunnen doorontwikkelen, mits de belasting op de natuur, het landschap en het milieu kleiner wordt. Daarmee geeft de gemeente ruimte, maar wel met respect voor de uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen. De gemeente wil nogmaals benadrukken dat de gemeente graag met de landbouw samenwerkt aan deze uitdagingen. De omgevingsvisie heeft namelijk een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor de landbouw. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. Daarbij is de gemeente ook afhankelijk van andere overheden (rijk, provincie, regio en waterschap).
6. De omgevingsvisie stelt op pagina 26 dat erven in het buitengebied beter kunnen worden benut voor de woonopgave. Hier wordt aangegeven dat we het logisch vinden om nieuwe woningen vooral toe te staan op erven in de directe nabijheid van onze dorpen of in gemengde gebieden. In primair agrarische gebieden, waar de landbouw de ruimte heeft, willen we juist terughoudend zijn met het toevoegen van nieuwe woningen.
7. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader zon en wind op land wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Om de doelstelling van een duurzaam en schoon energiesysteem te bereiken blijft een afwegingskader nodig. Na aanscherping zal er dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor zon en wind op land. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de in de kamerbrief van de minister verwoorde aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land betrokken. Dit geldt ook voor de door Provinciale Staten aangenomen motie.

8. De omgevingsvisie gaat uit van "Heerlijk en kleinschalig recreëren". Daarbij is aangegeven dat het belangrijk is zuinig te zijn op onze kwaliteiten, zodat onze gemeente ook voor toekomstige generaties een aantrekkelijke recreatiegemeente blijft. Wij zijn van mening dat recreatie niet koste hoeft te gaan van natuur en landschap. Bij de aanleg van recreatieve voorzieningen, bijvoorbeeld een camping of fietspad, zien wij mogelijkheden om natuur en landschap te versterken. Wij zullen bij dit soort ontwikkelingen dan ook aandacht vragen en eventueel voorwaarden stellen aan verbetering van natuur- en landschap.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op punt 1, 2 en 3 tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 34 De landbouw speelt een grote rol als grondgebruiker en beheerder van ons buitengebied. Tegelijkertijd staat de landbouw voor grote uitdagingen. De grootste uitdaging is de productie van gezond voedsel, op zo'n manier dat de boer voldoende inkomsten heeft. Maar zonder dat dit een negatieve impact heeft op de biodiversiteit, de natuur, het landschap, het milieu en het klimaat. Belangrijk daarbij zijn ook dierwelzijn en gebruik van grondstoffen en energie zonder verspilling. In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. Samen met onze agrariërs werken we aan een toekomstbestendige landbouw.	Blz. 34 De landbouw speelt van oudsher een grote rol als grondgebruiker en beheerder van ons buitengebied. ~~Tegelijkertijd staat de landbouw voor grote uitdagingen~~. We zien de grote uitdagingen waar de landbouw voor staat. De grootste uitdaging is de productie van gezond voedsel, op zo'n manier dat de boer voldoende inkomsten heeft. Maar zonder dat dit een negatieve impact heeft op de biodiversiteit, de natuur, het landschap, het milieu en het klimaat. Belangrijk daarbij zijn ook dierwelzijn en gebruik van grondstoffen en energie zonder verspilling. ~~In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. Samen met onze agrariërs werken we aan een toekomstbestendige landbouw.~~ Dit in tegenstelling tot de focus van na de oorlog. Toen voldoende en betaalbaar voedsel produceren de opgave voor de landbouw was. We zien dat veel landbouwers werken aan de huidige opgaven. Samen met hen werken we aan een toekomstbestendige landbouw.
Blz. 34 We stimuleren kortere agrarische ketens: een directere verbinding tussen de boer en de consument. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een boerderijwinkel, een groentepakket direct bij de boer vandaan, herenboeren, boerenmarkten of door samenwerkingen met lokale ondernemers en winkeliers. Directe verbindingen zorgen voor minder transport en minder partijen die een deel van de inkomsten afromen. Dit is beter voor het milieu, omdat er met minder vervoer minder CO2-uitstoot is. En het zorgt ervoor dat de boer als producent een betere prijs ontvangt. Tot slot zorgt een meer directe verbinding tussen de	Blz. 34 We stimuleren kortere agrarische ketens: een directere verbinding tussen de boer en de consument. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een boerderijwinkel, een groentepakket direct bij de boer vandaan, herenboeren, boerenmarkten of door samenwerkingen met lokale ondernemers en winkeliers. Directe verbindingen zorgen voor minder transport en minder partijen die een deel van de inkomsten afromen. Dit is beter voor het milieu, omdat er met minder vervoer minder CO2-uitstoot is. En het zorgt ervoor dat de boer als producent een betere prijs ontvangt. Tot slot zorgt een meer directe verbinding tussen de

boer en de consument voor meer bewustwording bij de consument van wat hij/zij koopt en hoe een product is gemaakt. En dat leidt weer tot minder voedselverspilling. Het biedt ook kansen voor agrotoerisme en boerderijeducatie in onze gemeente. Hiermee wordt de kennis over agrarische bedrijven in onze gemeente vergroot.	boer en de consument voor meer bewustwording bij de consument van wat hij/zij koopt en hoe een product is gemaakt. En dat leidt weer tot minder voedselverspilling. Het biedt ook kansen voor agrotoerisme en boerderijeducatie in onze gemeente. Hiermee wordt de kennis over agrarische bedrijven in onze gemeente vergroot. Tegelijkertijd beseffen we dat er door de land- en tuinbouwbedrijven in Heerde veel meer geproduceerd wordt dan lokaal afgezet kan worden. Daarom zal een deel van de producten ook buiten de regio gebruikt worden.
Blz. 73 De uiterwaarden -het buitendijkse gebied- langs de IJssel en de hoogwatergeul vormen samen een deelgebied. De hoofdfunctie van het gebied is waterbeheer. De weilanden in dit open gebied kunnen overstromen tijdens hoge waterstanden van de IJssel.	Blz. 73 De uiterwaarden -het buitendijkse gebied- langs de IJssel en de hoogwatergeul vormen samen een deelgebied. ~~De hoofdfunctie van het gebied is waterbeheer~~. Waterbeheer, natuur en landbouw zijn hier de belangrijkste functies. De weilanden in dit open gebied kunnen overstromen tijdens hoge waterstanden van de IJssel.
Blz. 73 In het gebied tussen de Grote Wetering en de oeverwallen van de IJssel ligt de hoogwatergeul, tussen hoge groene dijken. Het landschap in de hoogwatergeul bestaat uit zeer open en plaatselijk vrij natte weilanden. De openheid en weidsheid maken dit gebied bijzonder. De hoogwatergeul is aangelegd om water te kunnen bergen en afvoeren bij hoge waterstanden in de IJssel. Daarom zijn bomen, bosjes en bebouwing verwijderd. Beeldbepalend is de hoogspanningsleiding die eveneens noord-zuid loopt. Het land wordt voornamelijk gebruikt door boeren. Het gebied is daarnaast van belang voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen. Over de dijken lopen fietspaden, die veel recreanten trekken.	Blz. 73 In het gebied tussen de Grote Wetering en de oeverwallen van de IJssel ligt de hoogwatergeul, tussen hoge groene dijken. De hoogwatergeul wordt, wanneer deze niet nodig is voor de waterveiligheid, gebruikt voor landbouw. Het landschap in de hoogwatergeul bestaat uit zeer open en plaatselijk vrij natte weilanden. De openheid en weidsheid maken dit gebied bijzonder. De hoogwatergeul is aangelegd om water te kunnen bergen en afvoeren bij hoge waterstanden in de IJssel. Daarom zijn bomen, bosjes en bebouwing verwijderd. Beeldbepalend is de hoogspanningsleiding die eveneens noord-zuid loopt. Het land wordt voornamelijk gebruikt door boeren. Het gebied is daarnaast van belang voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen. Over de dijken lopen fietspaden, die veel recreanten trekken.
Blz. 74 De uiterwaarden en de hoogwatergeul zijn in eerste instantie bedoeld om de IJssel de ruimte te geven. Zo kan bij een hoge waterstand rivierwater worden afgevoerd en de veiligheid worden gegarandeerd. Die functie moet ook in de toekomst	Blz. 74 De uiterwaarden en de hoogwatergeul zijn in eerste instantie bedoeld om de IJssel de ruimte te geven. Zo kan bij een hoge waterstand rivierwater worden afgevoerd en de veiligheid worden gegarandeerd. Die functie moet ook in de toekomst

behouden blijven; nieuwe ontwikkelingen mogen hier geen afbreuk aan doen. Daarnaast is dit deelgebied een belangrijk leefgebied voor planten en dieren. Daarmee is het van grote ecologische betekenis. We willen in dit gebied niet alleen de waterveiligheid garanderen. Ook het verbeteren van de natuur geven we prioriteit. In de uiterwaarden gaan we daarbij uit van de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Ons doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen, eventueel met natuurbeheer door boeren. Het is in delen van de uiterwaarden, maar ook in de hoogwatergeul, belangrijk de openheid en de weidsheid te behouden. Niet alleen voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen, maar ook ten behoeve van waterberging. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat het landschap zo mooi blijft als het is.	behouden blijven; nieuwe ontwikkelingen mogen hier geen afbreuk aan doen. Daarnaast is dit deelgebied een belangrijk leefgebied voor planten en dieren. Daarmee is het van grote ecologische betekenis. De hoogwatergeul is belangrijk voor productie van voedsel door de landbouw. We willen in dit gebied niet alleen de waterveiligheid garanderen. Ook het verbeteren van de natuur geven we prioriteit. In de uiterwaarden gaan we daarbij uit van de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Ons doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen, eventueel met natuurbeheer door boeren. In de hoogwatergeul, streven we naar landbouw met aandacht voor natuur en landschap: agrarisch natuurbeheer. Het is in delen van de uiterwaarden, maar ook in de hoogwatergeul, belangrijk de openheid en de weidsheid te behouden. Niet alleen voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen, maar ook ten behoeve van waterberging. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat het landschap zo mooi blijft als het is.

Inspraakreactie 25

Samenvatting

1. Landbouw is de drager van het gebied. De agrarische sector kan niet als enige verantwoordelijk worden gehouden voor de opgaven en doet momenteel al veel aan verduurzaming. Waardering voor de landbouw ontbreekt in de omgevingsvisie.
2. Uiterwaarden en hoogwatergeul zijn ten onrechte als één gebied weergegeven. Het zijn twee gebieden waar beide landbouw mogelijk moet zijn. Het grote verschil is echter dat de uiterwaarden een Natura 2000 gebied is met de bijbehorende beperkingen. De hoogwatergeul is een landbouwgebied.
3. Bij de ontwikkeling van landbouw en natuur moet er altijd gezamenlijk overleg plaatsvinden met de beheerders en gebruikers hiervan. We lezen bijvoorbeeld in de omgevingsvisie dat onder andere een hogere waterstand in het Gulbroek geambieerd wordt.
4. Toekomstbestendige landbouw moet veel meer gaan over behoud van de primaire landbouw, want primaire landbouw is de belangrijkste bron van inkomsten in het landbouwgebied. Er moet niet te veel nadruk gelegd worden op de korte keten en verbreding. Dat is niet realistisch.
5. Verbreding moet mogelijk blijven voor diegenen die dat willen. De agrarische sector heeft diverse mogelijkheden om aan maatschappelijke behoeften te voldoen. Denk hierbij aan de verscheidende onderdelen van multifunctionele landbouw: agrarische kinderopvang, zorglandbouw, boerderijeducatie, agrarisch natuurbeheer en boerderijverkoop. Daarnaast heeft de agrarische sector ook de potentie om energieleverancier te worden. In de omgevingsvisie staat dat de gemeente natuureducatie wil stimuleren. Wij willen dat naast natuureducatie, ook boerderijeducatie gestimuleerd wordt door de gemeente.
6. Er moet ruimte zijn voor alle primaire sectoren van de landbouw, eventueel met aanvullende voorwaarden. Sectoren of vormen van landbouw uitsluiten, zoals uitsluiten van de intensieve veehouderij, stagneert de ontwikkeling van een boerenbedrijf. Wat is de definitie van intensieve veehouderij?
7. Door samen te werken in een regio kan er al snel circulair gewerkt worden. Daarbij heeft de agrarische sector ook de potentie om energieneutraal of zelf energieleverancier te worden. Door slimme oplossingen op het erf als zon op dak, multifunctioneel grondgebruik, erfmolens tot 35 meter hoogte, mestvergisters en stikstofstippers kan er aan veel opgaven worden voldaan. Wij willen dan ook graag letterlijk ruimte in de vorm van landbouwgrond, maar ook ruimte in beleid om deze innovatieve en duurzame ontwikkelingen mogelijk te maken.
8. Nieuwe woningen in het buitengebied ziet de inspreker liever alleen in de kernen. Voormalige agrarische bedrijven kunnen hier met een rood-voor-rood regeling mee geholpen worden.

Reactie gemeente

1. De gemeente waardeert de inspanningen van de landbouw. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. Zowel de hoogwatergeul als de uiterwaarden hebben de dubbelbestemming ‘Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden’ en zijn om deze reden één deelgebied. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.
   De uiterwaarden zijn grotendeels aangewezen als Natura 2000 gebied. Daar gaan we uit van de doelstellingen voor het Natura 2000 gebied. Het doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen. Dat kan goed samengaan met

agrarisch natuurbeheer door boeren. De gronden in de hoogwatergeul zijn niet aangewezen als Natura 2000 gebied en hebben hoofdzakelijk een agrarische bestemming. De gemeente heeft niet de intentie om dit te veranderen. Om onduidelijkheid te voorkomen wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.

3. Dat vindt de gemeente ook belangrijk. In hoofdstuk 6 van de omgevingsvisie wordt aangegeven hoe we omgaan met het betrekken van inwoners, partners en gebruikers bij ontwikkelingen. Hierin staat dat we plannen samen en in overleg maken. We verwachten dit ook van andere partijen, die plannen in onze gemeente ontwikkelen. Bovendien heeft de gemeente een specifiek participatiebeleid voor de fysieke leefomgeving.
   Het Gulbroek is een nat gebied met hoge kweldruk vanuit het Veluwemassief. Bovendien heeft het gebied een hoge natuurpotentie en heeft daarom ook provinciaal belang. De provincie werkt hier samen met partners, waaronder de gemeente, aan herstel en het robuuster maken van de natuur. Deze opgave voor dit gebied is niet nieuw en is in de structuurvisie Heerde 2025 - vastgesteld door de gemeenteraad in 2012 – al benoemd. De omgevingsvisie borduurt hierop voort.
4. De gemeente ziet de landbouw als de belangrijkste economische drager van het landelijk gebied en heeft waardering voor de inspanningen die worden geleverd. Dit neemt niet weg dat het landelijk gebied voor grote uitdagingen staat, waar de landbouw als groot grondbezitter een belangrijke rol heeft. In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. De gemeente wil graag samen met de landbouw werken aan deze uitdagingen. Ten aanzien van de korte keten wordt de omgevingsvisie aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
5. Verbreding van de landbouw komt in de omgevingsvisie nadrukkelijk aan bod. We stimuleren boeren om hun verdienmodel divers en daarmee weerbaar te maken. We ondersteunen daarom verbreding van de diensten van de boer. Naast voedselproducent, is de boer bij voorkeur ook leverancier van maatschappelijke diensten. Dan draagt hij bijvoorbeeld bij aan het vasthouden van water, het opslaan van CO2, het verhogen van de natuurwaarden en de biodiversiteit en het beheren van het landschap. Dit gaat goed samen met agrarisch ondernemerschap. Andere maatschappelijke diensten, zoals kleinschalige overnachtingsmogelijkheden en horeca, educatie en natuur- en cultuurrecreatie bij de boer, zijn ook goede voorbeelden van verbreding van het verdienmodel.
6. Ten aanzien van nieuwe intensieve veehouderijen geeft de omgevingsvisie inderdaad aan dat hiervoor geen mogelijkheden zijn. Al sinds 2012 is de gemeente terughoudend voor wat betreft nieuwe intensieve veehouderijen. Momenteel worden nieuwe intensieve veehouderijen (op maagdelijke) locaties in het buitengebied van Heerde al niet toegestaan. Omvorming naar intensieve veehouderij is alleen mogelijk in de IJsselvallei als dit plaats vindt als onderdeel van de zogenoemde "afwaartse beweging". De uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen in combinatie met de ligging van onze gemeente tussen de Natura 2000 gebieden Rijntakken en de Veluwe maken het nodig om ook omvorming naar intensieve veehouderij niet meer toe te staan.
   Vooralsnog houdt de gemeente vast aan de definitie 'intensieve veehouderij' zoals deze is opgenomen in het geldende omgevingsplan. Deze definitie is als volgt: een agrarisch bedrijf of dat deel van een agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, waar geen melkrundvee, schapen, paarden, geiten of dieren biologisch gehouden worden (conform artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet) en waar geen dieren gehouden worden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van

natuurbeheer. Het omgevingsplan wordt over enkele jaren herzien en op dat moment worden definities ook geactualiseerd naar de meest actuele inzichten.

7. De omgevingsvisie stelt dat bestaande agrarische bedrijven kunnen doorontwikkelen, mits de belasting op de natuur, het landschap en het milieu kleiner wordt. Daarmee geeft de gemeente ruimte, maar wel met respect voor de ligging van onze gemeente en de uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen. De gemeente wil nogmaals benadrukken dat de gemeente graag met de landbouw samenwerkt aan deze uitdagingen. De omgevingsvisie heeft namelijk een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor de landbouw. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. Daarbij is de gemeente ook afhankelijk van andere overheden (rijk, provincie, regio en waterschap).
8. De omgevingsvisie stelt op pagina 26 dat erven in het buitengebied beter kunnen worden benut voor de woonopgave. Hier wordt aangegeven dat we het logisch vinden om nieuwe woningen vooral toe te staan op erven in de directe nabijheid van onze dorpen of in gemengde gebieden. In primair agrarische gebieden, waar de landbouw de ruimte heeft, willen we juist terughoudend zijn met het toevoegen van nieuwe woningen.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op punt 1, 2 en 4 tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 34 De landbouw speelt een grote rol als grondgebruiker en beheerder van ons buitengebied. Tegelijkertijd staat de landbouw voor grote uitdagingen. De grootste uitdaging is de productie van gezond voedsel, op zo'n manier dat de boer voldoende inkomsten heeft. Maar zonder dat dit een negatieve impact heeft op de biodiversiteit, de natuur, het landschap, het milieu en het klimaat. Belangrijk daarbij zijn ook dierwelzijn en gebruik van grondstoffen en energie zonder verspilling. In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. Samen met onze agrariërs werken we aan een toekomstbestendige landbouw.	Blz. 34 De landbouw speelt van oudsher een grote rol als grondgebruiker en beheerder van ons buitengebied. ~~Tegelijkertijd staat de landbouw voor grote uitdagingen~~. We zien de grote uitdagingen waar de landbouw voor staat. De grootste uitdaging is de productie van gezond voedsel, op zo'n manier dat de boer voldoende inkomsten heeft. Maar zonder dat dit een negatieve impact heeft op de biodiversiteit, de natuur, het landschap, het milieu en het klimaat. Belangrijk daarbij zijn ook dierwelzijn en gebruik van grondstoffen en energie zonder verspilling. ~~In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. Samen met onze agrariërs werken we aan een toekomstbestendige landbouw.~~ Dit in tegenstelling tot de focus van na de oorlog. Toen voldoende en betaalbaar voedsel produceren de opgave voor de landbouw was. We zien dat veel landbouwers werken aan de huidige opgaven. Samen met hen werken we aan een toekomstbestendige landbouw.
Blz. 34 We stimuleren kortere agrarische ketens: een directere verbinding tussen de boer	Blz. 34 We stimuleren kortere agrarische ketens: een directere verbinding tussen de boer

en de consument. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een boerderijwinkel, een groentepakket direct bij de boer vandaan, herenboeren, boerenmarkten of door samenwerkingen met lokale ondernemers en winkeliers. Directe verbindingen zorgen voor minder transport en minder partijen die een deel van de inkomsten afromen. Dit is beter voor het milieu, omdat er met minder vervoer minder CO2-uitstoot is. En het zorgt ervoor dat de boer als producent een betere prijs ontvangt. Tot slot zorgt een meer directe verbinding tussen de boer en de consument voor meer bewustwording bij de consument van wat hij/zij koopt en hoe een product is gemaakt. En dat leidt weer tot minder voedselverspilling. Het biedt ook kansen voor agrotoerisme en boerderijeducatie in onze gemeente. Hiermee wordt de kennis over agrarische bedrijven in onze gemeente vergroot.	en de consument. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een boerderijwinkel, een groentepakket direct bij de boer vandaan, herenboeren, boerenmarkten of door samenwerkingen met lokale ondernemers en winkeliers. Directe verbindingen zorgen voor minder transport en minder partijen die een deel van de inkomsten afromen. Dit is beter voor het milieu, omdat er met minder vervoer minder CO2-uitstoot is. En het zorgt ervoor dat de boer als producent een betere prijs ontvangt. Tot slot zorgt een meer directe verbinding tussen de boer en de consument voor meer bewustwording bij de consument van wat hij/zij koopt en hoe een product is gemaakt. En dat leidt weer tot minder voedselverspilling. Het biedt ook kansen voor agrotoerisme en boerderijeducatie in onze gemeente. Hiermee wordt de kennis over agrarische bedrijven in onze gemeente vergroot. Tegelijkertijd beseffen we dat er door de land- en tuinbouwbedrijven in Heerde veel meer geproduceerd wordt dan lokaal afgezet kan worden. Daarom zal een deel van de producten ook buiten de regio gebruikt worden.
Blz. 73 De uiterwaarden -het buitendijkse gebied- langs de IJssel en de hoogwatergeul vormen samen een deelgebied. De hoofdfunctie van het gebied is waterbeheer. De weilanden in dit open gebied kunnen overstromen tijdens hoge waterstanden van de IJssel.	Blz. 73 De uiterwaarden -het buitendijkse gebied- langs de IJssel en de hoogwatergeul vormen samen een deelgebied. ~~De hoofdfunctie van het gebied is waterbeheer~~. Waterbeheer, natuur en landbouw zijn hier de belangrijkste functies. De weilanden in dit open gebied kunnen overstromen tijdens hoge waterstanden van de IJssel.
Blz. 73 In het gebied tussen de Grote Wetering en de oeverwallen van de IJssel ligt de hoogwatergeul, tussen hoge groene dijken. Het landschap in de hoogwatergeul bestaat uit zeer open en plaatselijk vrij natte weilanden. De openheid en weidsheid maken dit gebied bijzonder. De hoogwatergeul is aangelegd om water te kunnen bergen en afvoeren bij hoge waterstanden in de IJssel. Daarom zijn bomen, bosjes en bebouwing verwijderd. Beeldbepalend is de hoogspanningsleiding die eveneens noord-zuid loopt. Het land wordt voornamelijk gebruikt door boeren. Het gebied is daarnaast van belang voor broedende weidevogels en overwinterende	Blz. 73 In het gebied tussen de Grote Wetering en de oeverwallen van de IJssel ligt de hoogwatergeul, tussen hoge groene dijken. De hoogwatergeul wordt, wanneer deze niet nodig is voor de waterveiligheid, gebruikt voor landbouw. Het landschap in de hoogwatergeul bestaat uit zeer open en plaatselijk vrij natte weilanden. De openheid en weidsheid maken dit gebied bijzonder. De hoogwatergeul is aangelegd om water te kunnen bergen en afvoeren bij hoge waterstanden in de IJssel. Daarom zijn bomen, bosjes en bebouwing verwijderd. Beeldbepalend is de hoogspanningsleiding die eveneens noord-zuid loopt. Het land wordt voornamelijk

ganzen en zwanen. Over de dijken lopen fietspaden, die veel recreanten trekken.	gebruikt door boeren. Het gebied is daarnaast van belang voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen. Over de dijken lopen fietspaden, die veel recreanten trekken.
Blz. 74 De uiterwaarden en de hoogwatergeul zijn in eerste instantie bedoeld om de IJssel de ruimte te geven. Zo kan bij een hoge waterstand rivierwater worden afgevoerd en de veiligheid worden gegarandeerd. Die functie moet ook in de toekomst behouden blijven; nieuwe ontwikkelingen mogen hier geen afbreuk aan doen. Daarnaast is dit deelgebied een belangrijk leefgebied voor planten en dieren. Daarmee is het van grote ecologische betekenis. We willen in dit gebied niet alleen de waterveiligheid garanderen. Ook het verbeteren van de natuur geven we prioriteit. In de uiterwaarden gaan we daarbij uit van de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Ons doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen, eventueel met natuurbeheer door boeren. Het is in delen van de uiterwaarden, maar ook in de hoogwatergeul, belangrijk de openheid en de weidsheid te behouden. Niet alleen voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen, maar ook ten behoeve van waterberging. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat het landschap zo mooi blijft als het is.	Blz. 74 De uiterwaarden en de hoogwatergeul zijn in eerste instantie bedoeld om de IJssel de ruimte te geven. Zo kan bij een hoge waterstand rivierwater worden afgevoerd en de veiligheid worden gegarandeerd. Die functie moet ook in de toekomst behouden blijven; nieuwe ontwikkelingen mogen hier geen afbreuk aan doen. Daarnaast is dit deelgebied een belangrijk leefgebied voor planten en dieren. Daarmee is het van grote ecologische betekenis. <u>De hoogwatergeul is belangrijk voor productie van voedsel door de landbouw.</u> We willen in dit gebied niet alleen de waterveiligheid garanderen. Ook het verbeteren van de natuur geven we prioriteit. In de uiterwaarden gaan we daarbij uit van de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Ons doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen, eventueel met natuurbeheer door boeren. <u>In de hoogwatergeul, streven we naar landbouw met aandacht voor natuur en landschap: agrarisch natuurbeheer.</u> Het is in delen van de uiterwaarden, maar ook in de hoogwatergeul, belangrijk de openheid en de weidsheid te behouden. Niet alleen voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen, maar ook ten behoeve van waterberging. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat het landschap zo mooi blijft als het is.

Inspraakreactie 26

Samenvatting

1. Het belang en rentmeesterschap van de primaire agrarische sector wordt niet erkend en benoemd. Ook wat die sector allemaal al doet voor de gemeenschap, omgeving en weidevogels komt er niet in voor. Het zou goed zijn dit wel te beseffen en mee te nemen.
2. In de geul is er een zeer goede samenwerking met het collectief en onze agrariërs. Ook wij doen er aan mee. En dit leidt tot een succesvolle resultaten. Dit kan alleen behouden blijven als de geul een agrarisch gebied blijft en niet samen genoemd wordt met de uiterwaarden.
3. In de visie worden de weidevogels ook in verband gebracht met het Gulbroek. Juist daar zie je de relatief weinige weidevogels in het door boeren beheerde gebied zitten. Juist niet in het door Staatsbosbeheer beheerde gebied.
4. De omgevingsvisie verwijst voor de energietransitie naar het lokaal uitnodigingskader. Terwijl juist afgelopen zomer is gebleken dat dit kader niet voldoet en juist investeerders aanzet tot grotere aaneengesloten velden met zeer weinig aankleding. Met investeerders die geen lokale of soms zelfs beperkte nationale betrokkenheid hebben. Dit past toch totaal niet bij de Cittaslow gedachte? Als u toch denkt aan energie opwekking in het landelijk gebied denk dan eerder aan energie gewassen.
5. Ook kunnen erfmolens een bijdrage leveren, maar de huidige tiphoogte van 30m is te laag om rendabel te kunnen investeren in onze streek. In Epe is dit recent nog uitgezocht.
6. Pas de omschrijving van "geen nieuwe intensieve veehouderijen" aan. Dit is te kort door de bocht. Inspreker is zelf ook geen voorstander van nieuwvestiging van hele grote varkens of kippenbedrijven, maar intensieve veehouderij omvat zoveel meer.

Reactie gemeente

1. De gemeente waardeert de inspanningen van de landbouw. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. Zowel de hoogwatergeul als de uiterwaarden hebben de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' en zijn om deze reden één deelgebied. Gebieden die mede zijn bestemd voor 'Waterstaat - Waterstaatsdoeleinden' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor waterstaatsdoeleinden. Daarmee zijn deze gebieden belangrijk vanuit het waterbelang met een eigen specifieke regeling.
   De uiterwaarden zijn grotendeels aangewezen als Natura 2000 gebied. Daar gaan we uit van de doelstellingen voor het Natura 2000 gebied. Het doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen. Dat kan goed samengaan met agrarisch natuurbeheer door boeren. De gronden in de hoogwatergeul zijn niet aangewezen als Natura 2000 gebied en hebben hoofdzakelijk een agrarische bestemming. De gemeente heeft niet de intentie om dit te veranderen. Om onduidelijkheid te voorkomen wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
3. Het Gulbroek is een nat gebied met hoge kweldruk vanuit het Veluwemassief. Bovendien heeft het gebied een hoge natuurpotentie en heeft daarom ook provinciaal belang. De provincie werkt hier samen met partners, waaronder de gemeente, aan herstel en het robuuster maken van de natuur. Deze opgave is niet nieuw en is in de structuurvisie Heerde 2025 - vastgesteld door de gemeenteraad in 2012 – al benoemd. De omgevingsvisie borduurt hierop voort.
4. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader zon en wind wordt aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Dit

neemt niet weg dat gemeente zich moet inspannen voor een duurzaam en schoon energiesysteem. Na aanscherping zal dus nog steeds sprake zijn van een lokaal kader voor zon en wind op land, waar in de omgevingsvisie naar wordt verwezen. Bij de aanscherping van het uitnodigingskader wordt de in de kamerbrief van de minister verwoorde aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land betrokken. Dit geldt ook voor de door Provinciale Staten aangenomen motie. Bovendien geeft de omgevingsvisie aan dat de energietoekomst van onze gemeente ook belang kan hebben bij andere technologieën. De gemeente staat dus open voor innovatieve concepten, die passen bij de maat, schaal en kwaliteiten van onze gemeente.

5. Erfwindmolens kunnen inderdaad een bijdrage leveren aan de energietransitie. De omgevingsvisie biedt hier ook ruimte voor. Een maximale tiphoogte wordt in de omgevingsvisie niet genoemd. Dit is uitwerking een hoort meer thuis in het lokaal kader voor zon en wind op land of in het nog op te stellen omgevingsplan.
6. Ten aanzien van nieuwe intensieve veehouderijen geeft de omgevingsvisie inderdaad aan dat hiervoor geen mogelijkheden zijn. Al sinds 2012 is de gemeente terughoudend voor wat betreft nieuwe intensieve veehouderijen. Momenteel worden nieuwe intensieve veehouderijen (op maagdelijke) locaties in het buitengebied van Heerde al niet worden toegestaan. Omvorming naar intensieve veehouderij is alleen mogelijk in de IJsselvallei als dit plaats vindt als onderdeel van de zogenoemde "afwaartse beweging". De uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen in combinatie met de ligging van onze gemeente tussen de Natura2000 gebieden Rijntakken en de Veluwe maken het nodig om ook omvorming naar intensieve veehouderij niet meer toe te staan.
   Vooralsnog houdt de gemeente vast aan de definitie 'intensieve veehouderij' zoals deze is opgenomen in het geldende omgevingsplan. Deze definitie is als volgt: een agrarisch bedrijf of dat deel van een agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, waar geen melkrundvee, schapen, paarden, geiten of dieren biologisch gehouden worden (conform artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet) en waar geen dieren gehouden worden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer. Het omgevingsplan wordt over enkele jaren herzien en op dat moment worden definities ook geactualiseerd naar de meest actuele inzichten.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op punt 1 en 2 tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 34 De landbouw speelt een grote rol als grondgebruiker en beheerder van ons buitengebied. Tegelijkertijd staat de landbouw voor grote uitdagingen. De grootste uitdaging is de productie van gezond voedsel, op zo'n manier dat de boer voldoende inkomsten heeft. Maar zonder dat dit een negatieve impact heeft op de biodiversiteit, de natuur, het landschap, het milieu en het klimaat. Belangrijk daarbij zijn ook dierwelzijn en gebruik van grondstoffen en energie zonder verspilling. In onze gemeente gaan	Blz. 34 De landbouw speelt <u>van oudsher</u> een grote rol als grondgebruiker en beheerder van ons buitengebied. ~~Tegelijkertijd staat de landbouw voor grote uitdagingen~~. <u>We zien de grote uitdagingen waar de landbouw voor staat.</u> De grootste uitdaging is de productie van gezond voedsel, op zo'n manier dat de boer voldoende inkomsten heeft. Maar zonder dat dit een negatieve impact heeft op de biodiversiteit, de natuur, het landschap, het milieu en het klimaat. Belangrijk daarbij zijn ook dierwelzijn en gebruik van

we deze uitdaging niet uit de weg. Samen met onze agrariërs werken we aan een toekomstbestendige landbouw.	grondstoffen en energie zonder verspilling. ~~In onze gemeente gaan we deze uitdaging niet uit de weg. Samen met onze agrariërs werken we aan een toekomstbestendige landbouw.~~ Dit in tegenstelling tot de focus van na de oorlog. Toen voldoende en betaalbaar voedsel produceren de opgave voor de landbouw was. We zien dat veel landbouwers werken aan de huidige opgaven. Samen met hen werken we aan een toekomstbestendige landbouw.
Blz. 73 De uiterwaarden -het buitendijkse gebied- langs de IJssel en de hoogwatergeul vormen samen een deelgebied. De hoofdfunctie van het gebied is waterbeheer. De weilanden in dit open gebied kunnen overstromen tijdens hoge waterstanden van de IJssel.	Blz. 73 De uiterwaarden -het buitendijkse gebied- langs de IJssel en de hoogwatergeul vormen samen een deelgebied. ~~De hoofdfunctie van het gebied is waterbeheer~~. Waterbeheer, natuur en landbouw zijn hier de belangrijkste functies. De weilanden in dit open gebied kunnen overstromen tijdens hoge waterstanden van de IJssel.
Blz. 73 In het gebied tussen de Grote Wetering en de oeverwallen van de IJssel ligt de hoogwatergeul, tussen hoge groene dijken. Het landschap in de hoogwatergeul bestaat uit zeer open en plaatselijk vrij natte weilanden. De openheid en weidsheid maken dit gebied bijzonder. De hoogwatergeul is aangelegd om water te kunnen bergen en afvoeren bij hoge waterstanden in de IJssel. Daarom zijn bomen, bosjes en bebouwing verwijderd. Beeldbepalend is de hoogspanningsleiding die eveneens noord-zuid loopt. Het land wordt voornamelijk gebruikt door boeren. Het gebied is daarnaast van belang voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen. Over de dijken lopen fietspaden, die veel recreanten trekken.	Blz. 73 In het gebied tussen de Grote Wetering en de oeverwallen van de IJssel ligt de hoogwatergeul, tussen hoge groene dijken. De hoogwatergeul wordt, wanneer deze niet nodig is voor de waterveiligheid, gebruikt voor landbouw. Het landschap in de hoogwatergeul bestaat uit zeer open en plaatselijk vrij natte weilanden. De openheid en weidsheid maken dit gebied bijzonder. De hoogwatergeul is aangelegd om water te kunnen bergen en afvoeren bij hoge waterstanden in de IJssel. Daarom zijn bomen, bosjes en bebouwing verwijderd. Beeldbepalend is de hoogspanningsleiding die eveneens noord-zuid loopt. Het land wordt voornamelijk gebruikt door boeren. Het gebied is daarnaast van belang voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen. Over de dijken lopen fietspaden, die veel recreanten trekken.
Blz. 74 De uiterwaarden en de hoogwatergeul zijn in eerste instantie bedoeld om de IJssel de ruimte te geven. Zo kan bij een hoge waterstand rivierwater worden afgevoerd	Blz. 74 De uiterwaarden en de hoogwatergeul zijn in eerste instantie bedoeld om de IJssel de ruimte te geven. Zo kan bij een hoge waterstand rivierwater worden afgevoerd

en de veiligheid worden gegarandeerd. Die functie moet ook in de toekomst behouden blijven; nieuwe ontwikkelingen mogen hier geen afbreuk aan doen. Daarnaast is dit deelgebied een belangrijk leefgebied voor planten en dieren. Daarmee is het van grote ecologische betekenis. We willen in dit gebied niet alleen de waterveiligheid garanderen. Ook het verbeteren van de natuur geven we prioriteit. In de uiterwaarden gaan we daarbij uit van de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Ons doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen, eventueel met natuurbeheer door boeren. Het is in delen van de uiterwaarden, maar ook in de hoogwatergeul, belangrijk de openheid en de weidsheid te behouden. Niet alleen voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen, maar ook ten behoeve van waterberging. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat het landschap zo mooi blijft als het is.	en de veiligheid worden gegarandeerd. Die functie moet ook in de toekomst behouden blijven; nieuwe ontwikkelingen mogen hier geen afbreuk aan doen. Daarnaast is dit deelgebied een belangrijk leefgebied voor planten en dieren. Daarmee is het van grote ecologische betekenis. De hoogwatergeul is belangrijk voor productie van voedsel door de landbouw. We willen in dit gebied niet alleen de waterveiligheid garanderen. Ook het verbeteren van de natuur geven we prioriteit. In de uiterwaarden gaan we daarbij uit van de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Ons doel is om in de uiterwaarden aaneengesloten natuur te krijgen, eventueel met natuurbeheer door boeren. In de hoogwatergeul, streven we naar landbouw met aandacht voor natuur en landschap: agrarisch natuurbeheer. Het is in delen van de uiterwaarden, maar ook in de hoogwatergeul, belangrijk de openheid en de weidsheid te behouden. Niet alleen voor broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen, maar ook ten behoeve van waterberging. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat het landschap zo mooi blijft als het is.

Inspraakreactie 27

Samenvatting

1. Wat is de definitie van intensieve veehouderij ?
2. Gebruik van de term intensieve veehouderij is niet in overeenstemming met het provinciaal beleid. In provinciaal beleid wordt de term grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw gebruikt.
3. Daarnaast heeft de motie 'Behoud de landbouw in Heerde' betrekking op alle vormen van landbouw. Dus ook de sectoren die onder de intensieve veehouderij zouden vallen. Daarom is het ook niet gepast om met deze term en verbod te komen van 'geen nieuwe intensieve veehouderij'. Dit schuurt namelijk met de motie 'Behoud de landbouw in Heerde'. Dus ten oosten van het Apeldoorns kanaal is het zeer wenselijk dat deze term verdwijnt uit de omgevingsvisie. Dit komt overeen met het huidige regels in de bestemmingsplannen. Onder 'afwaartse beweging' is het nu ook mogelijk om over te schakelen naar intensieve veehouderij.
4. Wat dat betreft moet er dus ruimte zijn en blijven voor alle primaire sectoren van de landbouw, eventueel met aanvullende voorwaarden. Door alle vormen van landbouw toe te staan, krijgt de ondernemer ook de kans om verder te ontwikkelen met zijn of haar bedrijf. Bepaalde sectoren of vormen van landbouw uitsluiten stagneert de ontwikkeling van een boerenbedrijf.

Reactie gemeente

1. Deze definitie is conform de begripsbepaling van het omgevingsplan als volgt: een agrarisch bedrijf of dat deel van een agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte aanwezig is dat gebruikt wordt als veehouderij volgens de Wet milieubeheer, waar geen melkrundvee, schapen, paarden, geiten of dieren biologisch gehouden worden (conform artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet) en waar geen dieren gehouden worden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.
2. De omgevingsvisie is niet het instrument om begrippen juridisch te definiëren. Een begripsbepaling hoort thuis in het omgevingsplan (voorheen het bestemmingsplan). Vooralsnog houdt de gemeente daarom vast aan de definitie 'intensieve veehouderij' zoals deze is opgenomen in het geldende omgevingsplan. Het omgevingsplan wordt over enkele jaren herzien en op dat moment worden definities ook geactualiseerd naar de meest actuele inzichten. Regelgeving van hogere overheden wordt hierbij betrokken.
3. De omgevingsvisie stelt dat bestaande agrarische bedrijven kunnen doorontwikkelen, mits de belasting op de natuur, het landschap en het milieu kleiner wordt. Daarmee geeft de gemeente ruimte, maar wel met respect voor de ligging van onze gemeente en de uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen. Ten aanzien van nieuwe intensieve veehouderijen geeft de omgevingsvisie inderdaad aan dat hiervoor geen mogelijkheden zijn. Al sinds 2012 is de gemeente heel terughoudend voor wat betreft nieuwe intensieve veehouderijen. Momenteel worden nieuwe intensieve veehouderijen (op maagdelijke) locaties in het buitengebied van Heerde al niet worden toegestaan. Omvorming naar intensieve veehouderij is alleen mogelijk in de IJsselvallei als dit plaats vindt als onderdeel van de zogenoemde "afwaartse beweging". De uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen in combinatie met de ligging van onze gemeente tussen de Natura 2000 gebieden Rijntakken en de Veluwe maken het nodig om ook omvorming naar intensieve veehouderij niet meer toe te staan.
4. De omgevingsvisie stelt dat bestaande agrarische bedrijven kunnen doorontwikkelen, mits de belasting op de natuur, het landschap en het milieu kleiner wordt. Daarmee geeft de gemeente ruimte, maar wel met respect voor de uitdagingen die op het landelijk gebied afkomen. Conform de gemeentelijke reactie onder 3 ziet de gemeente geen mogelijkheden voor nieuwe intensieve veehouderijen op (op

maagdelijke) locaties in het buitengebied of omvorming van bestaande agrarische bedrijven naar intensief.

Conclusie
De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 28

Samenvatting

1. De inspreker vindt het positief dat de omgevingsvisie mogelijkheden biedt voor gebieds- en functieverandering van agrarische glastuinbouw en kwekerij. Tegelijkertijd is de inspreker zich ervan bewust dat de bedrijfsmatige ontwikkelingsmogelijkheden in eerdere bestemmingsplannen is beperkt. En realiseert de inspreker zich dat uitbereiding van het tuindersgebied met nieuwe bedrijven niet wenselijk is.
2. De inspreker staat open voor een samenwerking met de gemeente om te komen tot een goede toekomstvisie (gebiedsgericht programma) voor het gebied. Waarbij wel aandacht wordt gevraagd voor de toekomstbestendigheid van de huidige bedrijven. De huidige ruimte in het bestemmingsplan dient gerespecteerd te worden.

Reactie gemeente

1. We zien dat het (glas)tuinbouwgebied aan de Kerkdijk/Borchgraverweg een gemengd gebied is geworden met diverse functies en verschillende belangen. Steeds vaker kloppen stoppende ondernemers bij de gemeente aan met het verzoek om de bedrijfsmatige activiteiten te beëindigen en de functie te veranderen. Bijvoorbeeld naar wonen. Maar in het gebied bevinden zich ook bedrijven met veelal jonge ondernemers met de wens om te blijven ondernemen. In sommige gevallen ook met uitbreidingswensen. In het gebied wordt ook gewoond. Om deze redenen ziet de gemeente kansen voor een gebiedsproces. Door in goed overleg met alle stakeholders in het gebied te komen tot een toekomstvisie voor het gebied, waarmee zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan alle belangen in het gebied en de opgaven die er zijn. Bijvoorbeeld in de vorm van een gebiedsgericht programma. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. De toekomstige regeling van het (glas) tuinbouwgebied aan Kerkdijk Borchgraverweg wordt niet vastgelegd in de omgevingsvisie. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor het (glas) tuinbouwgebied aan Kerkdijk Borchgraverweg. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid of een gebied volgt in een andere (Omgevingswet) instrumenten of beleid. In dit geval in het omgevingsplan dat nog moet worden opgesteld. Een toekomstvisie voor het gebied - en ontwikkelt met het gebied- kan dienen als input voor dit omgevingsplan.

Conclusie

De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 71 We bieden in het weteringengebied ruimte aan de doorontwikkeling van bestaande erven door woningen toe te voegen. Dit doen we altijd met kwaliteit en met respect voor de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld in de buurtschappen, zoals Bruggenhoek en Markluiden. In dit deelgebied is buiten de bestaande erven geen ruimte voor nieuwe woningen, kassen of bedrijvigheid, tenzij daarbij een duidelijke kwaliteitsverbetering optreedt. Denk dan aan het opruimen van kassen, oude schuren of loodsen. In het	Blz. 71 We bieden in het weteringengebied ruimte aan de doorontwikkeling van bestaande erven door woningen toe te voegen. Dit doen we altijd met kwaliteit en met respect voor de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld in de buurtschappen, zoals Bruggenhoek en Markluiden. In dit deelgebied is buiten de bestaande erven geen ruimte voor nieuwe woningen, kassen of bedrijvigheid, tenzij daarbij een duidelijke kwaliteitsverbetering optreedt. Denk dan aan het opruimen van kassen, oude schuren of loodsen. In het

glastuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) zijn nog enkele glastuinbedrijven aanwezig, maar ook vollegrondbedrijven en vele woningen. De functie van dit gebied is al veranderd en meer gemengd gebied geworden. Deze ontwikkeling willen we verder faciliteren door hier ruimte te bieden aan nieuwe functies die passen in het gebied. Zoals wonen, kleinschalige recreatie, lichte bedrijvigheid en het opwekken van duurzame energie. Dit allemaal in combinatie met ontwikkeling van landschap en natuur.	glastuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) zijn nog enkele glastuinbedrijven aanwezig, maar ook vollegrondbedrijven en vele woningen. De functie van dit gebied is al veranderd en meer gemengd gebied geworden. Deze ontwikkeling willen we verder faciliteren door hier ruimte te bieden aan nieuwe functies die passen in het gebied. Zoals wonen, kleinschalige recreatie, lichte bedrijvigheid (zoals kleinschalige, gespecialiseerde (glas)tuinbouw en kwekerijen) en het opwekken van duurzame energie. Dit allemaal in combinatie met ontwikkeling van landschap en natuur.
Blz. 72 Transformatie van het glastuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) tot een gemengd gebied met ruimte voor wonen, bedrijvigheid, duurzaamheid, recreatie en natuur- en landschapsontwikkeling.	Blz. 72 Faciliteren van een gebiedsproces in het (glas)tuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) om te komen tot een gemengd gebied met ruimte voor wonen, bedrijvigheid, duurzaamheid, recreatie en natuur- en landschapsontwikkeling.
Blz. 90 Mogelijke gebiedsgerichte programma's - Veluwe - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - Voormalige glastuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg Mogelijke thematische programma's - Energietransitie - Landbouwtransitie - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit	Blz. 90 Mogelijke gebiedsgerichte programma's - Veluwe - Landelijk gebied - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - ~~Voormalige glast~~Tuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg Mogelijke thematische programma's - Energietransitie - ~~Landbouwtransitie~~ - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit

Inspraakreactie 29

Samenvatting

1. De inspreker is verbaasd om te lezen dat er in de omgevingsvisie vooral de nadruk ligt op de functieverandering van het (glas)tuinbouwgebied. De functie van het (glas)tuinbouw gebied moet blijven bestaan en heeft toekomst. Zeker omdat er genoeg animo is om eventueel stoppende bedrijven over te nemen. De inspreker wil benadrukken dat deze groep jonge ondernemers in toekomst moet blijven kunnen ondernemen in Heerde. Huidige (glas)tuinbouwlocaties moeten daarom behouden blijven zodat een nieuwe generatie de mogelijkheid heeft om het bedrijf te kunnen ontwikkelen. De nadruk op functieverandering in het gebied ziet de inspreker graag veranderen in behoud van (glas)tuinbouw. Tot slot zorgt de sector voor werkgelegenheid.
2. De inspreker benadrukt dat de (glas)tuinbouw een groene en duurzame sector is en producten produceert voor een groene leefomgeving. De sector zorgt daarbij deels voor een lokale afzet en draagt bij aan de doelen van de gemeente als Cittaslow gemeente.
3. Binnen gemeente Heerde is er een kleine maar enthousiaste en jonge groep tuinbouwers die graag willen blijven ondernemen in de toekomst. In de ontwerp-omgevingsvisie wordt deze groep vergeten. Om jong tuinbouwtalent de kans te geven om een bedrijf voort te zetten binnen de gemeente Heerde stelt de inspreker voor dit voorrang te geven op andere nieuwe functies. Nieuwe functies zijn beter passend aan de randen van kernen in plaats van binnen het (glas)tuinbouwgebied. Ondernemers die het bedrijf niet meer willen voortzetten moeten hier de kans voor krijgen door bijvoorbeeld een rood-voor-rood regeling. Jonge ondernemers krijgen dan binnen het gebied de mogelijkheid om het bedrijf te ontwikkelen, binnen een schaal waarop dat bij het gebied past. Bij andere ontwikkelingen binnen het gebied moet er rekening gehouden worden met de huidige gebruikers van het gebied.

Reactie gemeente

1. We zien dat het (glas)tuinbouwgebied aan de Kerkdijk/Borchgraverweg een gemengd gebied is geworden met diverse functies en verschillende belangen. Steeds vaker kloppen stoppende ondernemers bij de gemeente aan met het verzoek om de bedrijfsmatige activiteiten te beëindigen en de functie te veranderen. Bijvoorbeeld naar wonen. Maar in het gebied bevinden zich ook bedrijven met veelal jonge ondernemers met de wens om te blijven ondernemen. In sommige gevallen ook met uitbreidingswensen. In het gebied wordt ook gewoond. Om deze redenen ziet de gemeente kansen voor een gebiedsproces. Door in goed overleg met alle stakeholders in het gebied te komen tot een toekomstvisie voor het gebied, waarmee zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan alle belangen in het gebied en de opgaven die er zijn. Bijvoorbeeld in de vorm van een gebiedsgericht programma. Om dit te benadrukken wordt de omgevingsvisie hierop aangepast. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. De gemeente vindt het goed om te lezen dat de sector zich inzet voor verduurzaming en het Cittaslow gedachtegoed. Dit sluit ook goed aan op de omgevingsvisie.
3. De toekomstige regeling van het (glas)tuinbouwgebied aan Kerkdijk Borchgraverweg wordt niet vastgelegd in de omgevingsvisie. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Ook voor het (glas) tuinbouwgebied aan Kerkdijk Borchgraverweg. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid, een gebied of een regeling volgt in andere (Omgevingswet) instrumenten of in beleid. In dit geval in het omgevingsplan dat nog moet worden opgesteld. Een toekomstvisie voor het gebied - en ontwikkelt met het gebied - kan dienen als input voor dit omgevingsplan.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 71 We bieden in het weteringengebied ruimte aan de doorontwikkeling van bestaande erven door woningen toe te voegen. Dit doen we altijd met kwaliteit en met respect voor de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld in de buurtschappen, zoals Bruggenhoek en Markluiden. In dit deelgebied is buiten de bestaande erven geen ruimte voor nieuwe woningen, kassen of bedrijvigheid, tenzij daarbij een duidelijke kwaliteitsverbetering optreedt. Denk dan aan het opruimen van kassen, oude schuren of loodsen. In het glastuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) zijn nog enkele glastuinbedrijven aanwezig, maar ook vollegrondbedrijven en vele woningen. De functie van dit gebied is al veranderd en meer gemengd gebied geworden. Deze ontwikkeling willen we verder faciliteren door hier ruimte te bieden aan nieuwe functies die passen in het gebied. Zoals wonen, kleinschalige recreatie, lichte bedrijvigheid en het opwekken van duurzame energie. Dit allemaal in combinatie met ontwikkeling van landschap en natuur.	Blz. 71 We bieden in het weteringengebied ruimte aan de doorontwikkeling van bestaande erven door woningen toe te voegen. Dit doen we altijd met kwaliteit en met respect voor de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld in de buurtschappen, zoals Bruggenhoek en Markluiden. In dit deelgebied is buiten de bestaande erven geen ruimte voor nieuwe woningen, kassen of bedrijvigheid, tenzij daarbij een duidelijke kwaliteitsverbetering optreedt. Denk dan aan het opruimen van kassen, oude schuren of loodsen. In het glastuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) zijn nog enkele glastuinbedrijven aanwezig, maar ook vollegrondbedrijven en vele woningen. De functie van dit gebied is al veranderd en meer gemengd gebied geworden. Deze ontwikkeling willen we verder faciliteren door hier ruimte te bieden aan nieuwe functies die passen in het gebied. Zoals wonen, kleinschalige recreatie, lichte bedrijvigheid (zoals kleinschalige, gespecialiseerde (glas)tuinbouw en kwekerijen) en het opwekken van duurzame energie. Dit allemaal in combinatie met ontwikkeling van landschap en natuur.
Blz. 72 Transformatie van het glastuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) tot een gemengd gebied met ruimte voor wonen, bedrijvigheid, duurzaamheid, recreatie en natuur- en landschapsontwikkeling.	Blz. 72 Faciliteren van een gebiedsproces in het (glas)tuinbouwgebied (omgeving Kerkdijk en Borchgraverweg) om te komen tot een gemengd gebied met ruimte voor wonen, bedrijvigheid, duurzaamheid, recreatie en natuur- en landschapsontwikkeling.

Blz. 90		Blz. 90	
Mogelijke gebiedsgerichte programma's	Mogelijke thematische programma's	Mogelijke gebiedsgerichte programma's	Mogelijke thematische programma's
- Veluwe - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - Voormalige glastuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg	- Energietransitie - Landbouwtransitie - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit	- Veluwe - Landelijk gebied - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - ~~Voormalige glast~~Tuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg	- Energietransitie - ~~Landbouwtransitie~~ - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit

Inspraakreacties met betrekking tot overige onderwerpen

Inspraakreactie 30

Samenvatting

1. In het gebied Hoornerveen moet het voor iedereen mogelijk zijn om nieuwe woningen toe te voegen en dat dit niet door spelregels onmogelijk wordt gemaakt. Er moet daarom een nieuwe visie voor het Hoornerveen komen.
2. Daarnaast moet pre mantelzorg makkelijker mogelijk gemaakt worden.

Reactie gemeente

1. De gebiedsvisie zoekzone landschappelijke versterking Hoornerveen is in samenspraak met de inwoners van het Hoornerveen opgesteld. Tijdens dit proces is nadrukkelijk gesproken over het maximaal aantal toe te voegen woningen in het gebied met bijbehorende spelregels. Dit maximum van zeven nieuwe woningen met bijbehorende spelregels is in samenspraak met het gebied tot stand gekomen. Dit maximum is inmiddels bijna bereikt en daarmee is de gebiedsvisie bijna eindig. Het maken van een nieuwe visie voor het Hoornerveen met meer nieuwe woningen doet geen recht aan het participatieproces dat met de inwoners is doorlopen. Daarnaast ligt de prioriteit voor woningbouw vooral op andere plekken in de gemeente.
2. Voor het toepassen van pre mantelzorg op bepaalde plekken is het bestaande beleid van toepassing. In de omgevingsvisie staat dat de gemeente vernieuwende ideeën wil stimuleren zoals: woningsplitsing, tijdelijk wonen, flexwonen, erfdelen en woningdelen. Afhankelijk van het initiatief, de locatie en de maatschappelijke meerwaarde kan medewerking worden verleend.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 31

Samenvatting

De inspreker heeft met genoegen geconstateerd dat de sprengen en beken op meerdere plaatsen in de visie genoemd worden, maar menen dat met name de cultuurhistorische betekenis van de sprengenbeken meer benadrukt mag worden. De inspreker stelt voor om op volgende punten een tekstuele wijziging door te voeren.

1. Blz 42. De inspreker stelt voor onder "bijvoorbeeld" ook wind- en watermolens te noemen.
2. Blz 54.Toevoegen dat ook de sprengenbeken een belangrijke cultuurhistorische waarde hebben.
3. Blz 56. Hier toevoegen, het beschermen van het grondwaterpeil – dit is van groot belang voor het behoud van natte ecosystemen en voor de watervoerendheid van de beken.
4. Blz 59. Vasthouden van water is inderdaad van groot belang voor de biodiversiteit en voor watervoerendheid van sprengen en beken. Dat doel is ons inziens echter niet te bereiken door (alleen) het water rondom de beken en sprengen vast te houden, maar door te streven naar een hoog grondwaterpeil in het hele gebied (de Veluweflank).
5. Blz 60. De inspreker stelt voor om hier "rondom beken en sprengen" te vervangen door "op de Veluweflank".
6. Blz 64. Hier worden drie uitbreidingslocaties genoemd. Voor twee van deze locaties, Bovenkamp en Horsthoekerenk, is mogelijk sprake van sprengenbeken in het plangebied. In algemene termen wordt aangegeven dat bij de nieuwbouw aandacht moet zijn voor o.a. natuur en landschap. Wij zien graag expliciet vermeld het streven om de beken te integreren in het uitbreidingsplan, met respect voor zichtbaarheid en voor de cultuurhistorische en ecologische waarden.

Reactie gemeente

1. Deze aanvulling op de tekst wordt overgenomen, maar wel met de toevoeging dat hier de historische wind- en watermolens worden bedoeld.
2. Deze aanvulling op de tekst wordt overgenomen.
3. Deze aanvulling op de tekst wordt niet overgenomen. We erkennen dat een goed grondwaterbeer van belang is voor de watervoerendheid van sprengen en beken. Echter is dit een bevoegdheid van het waterschap en niet van de gemeente.
4. Deze aanvulling op de tekst wordt niet overgenomen. We erkennen dat een goed grondwaterbeer van belang is voor de watervoerendheid van sprengen en beken. Echter is dit een bevoegdheid van het waterschap en niet van de gemeente.
5. Deze aanvulling op de tekst wordt overgenomen.
6. Deze aanvulling op de tekst wordt niet overgenomen. Op bladzijde 64 van de omgevingsvisie staat dat 'alle nieuwbouw moet passen bij het dorpse karakter en de identiteit van de plek en goed moet integreren in de bestaande omgeving'. Hier vallen ook de sprengen en beken onder indien deze aanwezig zijn op een bepaalde locatie.

Conclusie

De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 41-42 Om ons erfgoed toekomstwaarde te geven, stimuleren we nieuwe functies, verdienmodellen en passend hergebruik van waardevol erfgoed. Randvoorwaarde is wel dat de plannen bijdragen aan de	Blz. 41-42 Om ons erfgoed toekomstwaarde te geven, stimuleren we nieuwe functies, verdienmodellen en passend hergebruik van waardevol erfgoed. Randvoorwaarde is wel dat de plannen bijdragen aan de

instandhouding van het erfgoed en passen in het gebied. Denk dan bijvoorbeeld aan waardevolle landgoederen en historische boerderijen.	instandhouding van het erfgoed en passen in het gebied. Denk dan bijvoorbeeld aan waardevolle landgoederen, historische boerderijen en historische wind- en watermolens.
Blz. 54 Op de Veluwe ontspringen beken en sprengen die een verbinding vormen met de lager gelegen zones in onze gemeente. En er zijn bijzondere cultuurhistorische waarden te vinden, zoals grafheuvels uit de steentijd, oude karrensporen en bijzondere landgoederen uit vroegmoderne tijden.	Blz. 54 Op de Veluwe ontspringen beken en sprengen die een verbinding vormen met de lager gelegen zones in onze gemeente. Deze vormen een belangrijke cultuurhistorische waarde. De beken en sprengen zijn gegraven om watermolens aan te drijven, deze waren belangrijk voor de vroege industrialisatie van de streek. Daarnaast zijn de grafheuvels uit de steentijd, oude karrensporen en bijzondere landgoederen uit vroegmoderne tijden bijzondere cultuurhistorische waarden.
Blz. 60 Werken aan het vasthouden van water rondom beken en sprengen in combinatie met natuur- en landschapsontwikkeling.	Blz. 60 Werken aan het vasthouden van water op de Veluweflank in combinatie met natuur- en landschapsontwikkeling.

Inspraakreactie 32

Samenvatting

1. Een klankbordgroep, die in Heerde de agrarische bedrijven vertegenwoordigt, is tijdens het voortraject betrokken geweest. Ook tijdens de commissievergadering van 27 november jl. is ingesproken. Dit laatste heeft geresulteerd in een opdracht voor het College om een landbouwvisie te schrijven. Desondanks zijn er aandachtpunten en bezwaren die inmiddels in een gezamenlijke zienswijze zijn ingediend. Gemakshalve verwijst de inspreker deze zienswijze. De zienswijze alsmede het uitwerken van een landbouwvisie heeft de steun van de inspreker.
2. In de visie wordt gesproken over het stimuleren van zonnepanelen op bestaande bebouwing. Het plaatsen van zonnepanelen op bijvoorbeeld agrarische schuren is (onder voorwaarden) altijd toegestaan. Een uitwerking in de visie of een beschrijving naar toekomstig beleid ontbreekt.
3. Naast de agrarische bedrijven die doorgaan, zijn er ook bedrijven die (overwegen te) stoppen, deels stoppen of een andere invulling zoeken op het erf. Een visie op vrijkomende agrarische bebouwing wordt niet gegeven. Toch kan bestaande bebouwing gebruikt worden voor nieuwe functies. Een uitwerking per deelgebied ligt voor de hand. Ook met betrekking tot het geven van ontwikkelingsruimte. Het terugbouwen van woningen op het erf kan op ook op andere plekken dan op het erf. Daarnaast zijn er andere mogelijkheden die onderzocht kunnen worden zoals een sloopbank. Ik vraag de gemeente de mogelijkheden te onderzoeken en op te nemen in de visie.
4. Op de plankaart voor de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk is een strook niet ingetekend als uitbreidingslocatie. Het gaat om een strook tussen de woningen Eperweg 39 en Schoolweg 1. Mijn inziens hoort dit bij het plangebied.

Reactie gemeente

1. De gemeente verwijst op dit punt allereerst naar de gemeentelijke reactie op de inspraakreactie nummer 24.
   Pagina 90 van de omgevingsvisie beschrijft op welke wijze het strategisch beleid uit de omgevingsvisie kan doorwerken in programma's. Hoewel definitieve keuze nog moeten worden gemaakt wordt een programma voor het landelijk gebied hier toegevoegd als optioneel programma. Daarbij is de gemeente ook afhankelijk van andere overheden (rijk, provincie, regio en waterschap). De omgevingsvisie wordt op dit punt dus aangepast. Er is bewust gekozen voor de term 'landelijk gebied', omdat er meerdere opgaven in het landelijk gebied samenkomen. Dit gaat verder dan enkel de landbouw.
2. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid volgt in een andere instrumenten. Zo heeft de gemeente het beleid voor zon en wind uitgewerkt uitnodigingskader zon en wind op land. Het uitnodigingskader is door de gemeenteraad in 2022 vastgesteld en staat momenteel on hold, omdat het moet worden aangescherpt.
3. De gemeente actualiseert momenteel het functieveranderingsbeleid. In het kader hiervan onderzoeken we de genoemde mogelijkheden en werken we de mogelijkheden nader uit.
4. Op dit moment denken we dat het plangebied zoals deze op de omgevingsvisiekaart is weergegeven volstaat om aan de woonvraag te voldoen. Indien de toekomst anders uitwijst wordt op dat moment overwogen om de begrenzing van de uitbreidingslocatie te veranderen.

Conclusie
De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was		Wordt	
Blz. 90 Mogelijke gebiedsgerichte programma's - Veluwe - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - Voormalige glastuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg	Mogelijke thematische programma's - Energietransitie - Landbouwtransitie - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit	Blz. 90 Mogelijke gebiedsgerichte programma's - Veluwe - Landelijk gebied - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - ~~Voormalige glast~~Tuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg	Mogelijke thematische programma's - Energietransitie - ~~Landbouwtransitie~~ - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit

Inspraakreactie 33

Samenvatting

1. De inspreker herkent zich als brancheorganisatie (ook namens de leden) reeds in grote mate in de omgevingsvisie. Desalniettemin zijn er ook diverse thema's c.q. aspecten, zoals voormeld, welke specifiek en in belangrijke mate voor deze 'unieke' bedrijven bijzondere aandacht behoeven en redelijkerwijs erkend dan wel betrokken dienen te worden in de visie (en bij de verdere uitwerking van instrumenten in het kader van de Omgevingswet). De inspreker vraagt met namen om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties, die zijn aangesloten bij de organisatie, te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied mogelijk te maken. Om daarmee uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities.

Reactie gemeente

1. De gemeente erkent en waardeert de werkzaamheden die door de bij de brancheorganisatie aangesloten bedrijven worden uitgevoerd. Het gaat dan met name om (agrarisch) loonwerk, grondwerkzaamheden, cultuurtechnische werkzaamheden, mestaanwending, infrastructurele projecten, be- en verwerking van meststoffen, compostering en onderhoud van (openbare)groenvoorzieningen, natuurgebieden en oppervlaktewater. De genoemde bedrijvigheid is van belang voor onze gemeente. En met name van belang voor een toekomstbestendig landelijk gebied en de maatschappelijke uitdagingen, die op het landelijk gebied afkomen. Naar oordeel van de gemeente worden de ontwikkelmogelijkheden van de bij de brancheorganisatie aangesloten bedrijven in de omgevingsvisie niet beperkt, maar nodigt de omgevingsvisie juist uit om samen te werken aan de maatschappelijke uitdagingen en opgaven. Echter beschrijft de omgevingsvisie de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Een gedetailleerde uitwerking van het beleid volgt in een andere Omgevingswet instrumenten. Bijvoorbeeld in het omgevingsplan en in programma's. Ontwikkelruimte komt met name in deze Omgevingswet instrumenten aan bod.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 34

Samenvatting

De inspreker geeft aan met veel interesse en waardering de omgevingsvisie heeft ingezien. De inspreker heeft vervolgens per opgave een aantal opmerkingen naar voren gebracht.

Opgave 1. Gezonde woon- en leefomgeving

1. Inspreker adviseert om de naam Hulsbergerlanden te gebruiken voor de uitleglocatie in Wapenveld.
2. Overweeg adoptie van openbaar groen door omwonenden mogelijk te maken.
3. Om de biodiversiteit te verhogen zou een meer kruidenrijke vegetatie in (toekomstige) wadi's veel toevoegen. Dit geldt ook voor graspercelen en -stroken in de wijken en voor de dijken langs het Apeldoorns kanaal. Ander maaibeheer kan leiden tot kruidenrijk gras en dijken vol met bloemen, waar insecten en vlinders zich thuis voelen en inwoners graag wandelen en fietsen.
4. In deze opgave gaat het vooral over groen in de openbare ruimte. Ook vergroening van bebouwde gebieden kan echter veel opleveren voor een gezonde woon- en leefomgeving. Stimuleer particulieren en ondernemers om hun erf of tuin te vergroenen. Zorg dat zij deskundige ondersteuning kunnen krijgen bij het ontwerp, zodat het past in het landschap en biodiversiteit bevordert met inheemse beplanting. Onder opgave 3 wordt gesproken over het weghalen van tegels bij particuliere tuinen. Dat kan hieraan gekoppeld worden.

Opgave 3. Duurzaam landgebruik

1. Zonnevelden op landbouwgronden passen niet bij het dorpse karakter van Wapenveld en niet bij het halfopen landschap met essen, enken en kampen. Zonnecellen op daken en eventueel bij geluidswallen of langs grote autowegen zijn minder belastend voor het landschap.
2. Op blz. 59 wordt gesproken over energieopwekking in het deelgebied de Veluweflank. Hierbij moet rekening worden gehouden met de weidevogels en de Wespendief in dit gebied. Windmolens passen daar niet bij.

Opgave 4. Heerlijk en kleinschalig recreëren

1. Op pagina 55 gaat het over recreatiezonering in het deelgebied Veluwe en de meest geschikte plekken om ontvangstlocaties voor het gebied te ontwikkelen. Daar worden in Wapenveld alleen Groot Stokkert en het Ennerveld genoemd. Groot Stokkert is in gebruik als vluchtelingen opvang. Het heeft geen recreatieve functie meer en is daarmee niet geschikt. Het vakantiepark Ennerveld moet nog ontwikkeld worden en is voorlopig ook nog geen optie. Ontvangstlocaties in het Wapenvelder bosgebied zijn echter een must om wild parkeren aan de Dreefseweg en de Molenweg te voorkomen. Het Wapenvelder Zand en het Veluws Pompstation zijn opties voor een P-locatie in dit bosgebied. Naast de Schaapskooi Renderklippen en de haven in Veessen zijn ook Vrieze's erfgoed, en Zuivelmuseum Erve IJzerman ontvangstlocaties.
2. Op pagina 60 over deelgebied de Veluweflank wordt beschreven dat het Apeldoorns Kanaal verder moet worden ontwikkelt als recreatielint. In dat kader wilt inspreker graag onderzocht hebben of varen naar Wapenveld door recreatie toervaart een haalbare optie is. In Wapenveld zijn al investeringen gedaan om de Kloosterbrug, de Manenbergerbrug en de Flessenbergerbrug beweegbaar te kunnen maken. Op die manier is het in principe mogelijk om het kanaal bevaarbaar te maken. Er zijn ook al aanlegvoorzieningen aan de boulevard.
3. Inspreker streeft naar herstel van de doorgaande wandelroute langs het Apeldoorns Kanaal, zoals deze gerealiseerd was bij de sanering in 2016. De route functioneert niet tussen met name de Suikerbrug en Flessenbergerbrug.
4. De inspreker stelt voor om te verkennen of de recreatieve functie van het verbindingskanaal tussen de Werverweg en het gemaal Veluwe kan worden versterkt.
5. Inspreker stelt voor om een kwaliteitsslag voor camping 't Kromholt en openbare toegankelijkheid van de IJssel in deze omgeving op te nemen in de visie.

Opgave 5. Sterk door natuur en landschap
1. Op pagina 40 en 41 wordt beschreven hoe we robuuste en veelzijdige natuur kunnen realiseren en landschappelijke diversiteit kunnen behouden. We missen daar een belangrijk aspect. Om te zorgen voor een robuuste en veelzijdige natuur en landschappelijke diversiteit is het ook belangrijk om te streven naar samenhang in beheer door gemeente, landgoedeigenaren, terreinbeheerders en Waterschap Vallei en Veluwe.
2. Op pagina 59 gaat het over ecologische verbindingen in het deelgebied de Veluweflank. Denk hierbij ook aan (de dijken langs) het Apeldoorns Kanaal, dat een prachtig aaneengesloten ecologisch lint kan vormen. Zie ook ons derde punt onder opgave 1.

Opgave 6. Herkenbaar verleden
1. Om het waardevolle erfgoed beleef- en zichtbaar te houden is een structurele ondersteuning van musea in de gemeente Heerde nodig. Om ook de plaatselijke jeugd bewust te maken van waardevol erfgoed en karakteristieke landschappen in de eigen omgeving, streven wij naar uitbreiding van lespakketten.
2. Bij het deelgebied Weteringengebied vraagt inspreker meer aandacht voor de historische achtergrond van dit gebied als het gaat om de strijd tegen het water. Het gebied rond het gemaal Veluwe is het laagste punt van de Oost-Veluwe en krijgt al het water te verwerken. Het gaat daarbij om de IJssel, het Apeldoorns Kanaal, de Wetering en de Evergunne, terwijl ook het kwelwater van de Veluwe nog een rol speelt. Ook mist de inspreker de aandacht voor de historische waarde van het gemaal Pouwel Bakhuis.

Opgave 7. Slimme en schone mobiliteit
1. Op blz. 61 en 62 wordt het deelgebied centra Heerde en Wapenveld beschreven. In samenhang met de ontsluiting van het toekomstige nieuwe woongebied Hulsbergerlanden stelt de inspreker voor om te verkennen of het centrum van Wapenveld verkeersluwer kan worden gemaakt maken. Daarbij blijven ook de parkeermogelijkheden in de buurt van de winkels een punt van aandacht.

Opgave 8. Duurzaam ondernemen
Geen toevoegingen.

Reactie gemeente
Opgave 1. Gezonde woon- en leefomgeving
1. Deze aanvulling op de tekst wordt overgenomen en de naam Hulsbergerlanden wordt geïntegreerd in de visie.
2. Het adopteren van groen is in de gemeente Heerde al mogelijk. Inwoners kunnen via de website hier een aanvraag voor doen.
3. De ontwerp omgevingsvisie beschrijft op meerdere plekken dat het stimuleren van biodiversiteit belangrijk is. Zowel in de bestaande omgeving als bij nieuwbouw plannen. Hoe dit concreet moet worden toegepast wordt bepaald in de projecten zelf. Daarnaast is de gemeente een biodiversiteitsprogramma aan het ontwikkelen. In dit programma wordt concreet gemaakt hoe we als gemeente om willen gaan met biodiversiteit in zowel de bestaande openbare ruimte als bij nieuwbouwplannen.
4. De gemeente is een biodiversiteitsprogramma aan het ontwikkelen. In dit programma wordt concreet gemaakt hoe we als gemeente om willen gaan met biodiversiteit. Eén van de pijlers van dit programma richt zich op communicatie, bewustwording en stimuleren. Het belang en de waarde van een hogere biodiversiteit wordt hiermee kenbaar gemaakt en wat inwoners en ondernemers kunnen doen om bij te dragen.

Opgave 3. Duurzaam landgebruik

1. De omgevingsvisie is niet het instrument om af te wegen of op een locatie opwek van duurzame energie kan worden gerealiseerd. Het op 27 juni 2022 door de gemeenteraad vastgestelde uitnodigingskader zon en wind op land is hiervoor wel het instrument. Dit kader wordt momenteel aangescherpt en staat in afwachting tot die aanscherping on hold. Het uitnodigingskader maakt overigens geen directe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maar geeft spelregels aan waar de gemeente Heerde waarde aan hecht.
2. Vanuit het toekomstige afwegingskader worden initiatieven voor duurzame energie afgewogen. Een beoordeling vanuit een goede fysieke leefomgeving is eveneens aan de orde. De effecten op de flora en fauna zijn hier onderdeel van.

Opgave 4. Heerlijk en kleinschalig recreëren

1. De omgevingsvisie spreekt duidelijk uit dat nog moet worden onderzocht wat de meeste geschikte plekken zijn om ontvangstlocaties voor het Veluwegebied te ontwikkelen. De volgende locaties zijn hiervoor in beeld: het Erf van Daendels, de Schaapskooi, Groot Stokkert, het Heerderstrand en het Ennerveld. Hoewel deze locaties met de huidige inzichten geschikt zijn kan de toekomst anders uitwijzen. Vanuit het recreatiezoneringsplan en in samenwerking met alle stakeholders worden de uiteindelijk maatregelen vastgesteld en definitieve uitspraken gedaan over locaties.
2. Vanuit maatschappelijke kosten en baten is een bevaarbaar Apeldoorns Kanaal voor de recreatieve toervaart niet langer een realistische ambitie. Bovendien ontbreekt hiervoor de steun bij andere overheidspartners.
3. In de visie staat dat het Apeldoorns Kanaal verder ontwikkelt kan worden als recreatielint waarin de cultuurhistorische, recreatieve, natuurlijke en economische functies van het kanaal en de directe omgeving met elkaar worden gecombineerd. Het realiseren van nieuwe wandelroutes of het beter verbinden van wandelroutes past bij deze ambitie. De exacte bepaling van deze routering is een nadere uitwerking en hoort niet thuis in een omgevingsvisie.
4. We stellen voor om hier in de omgevingsvisie meer aandacht aan te geven. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
5. In de Hoenwaard is een gebiedsontwikkeling voorzien, waar momenteel met stakeholders en andere belanghebbenden wordt gewerkt aan een concrete plan met bijbehorende maatregelen. Toegankelijkheid van de IJssel heeft in dit proces aandacht. De omgevingsvisie is niet het instrument om concrete uitspraken te doen over een specifieke camping zoals het ’t Kromholt.

Opgave 5. Sterk door natuur en landschap

1. Deze aanvulling op de tekst wordt overgenomen. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
2. De ontwerp omgevingsvisie beschrijft op meerdere plekken dat het stimuleren van biodiversiteit belangrijk is. Hoe dit concreet moet worden toegepast wordt bepaald in de projecten zelf. Daarnaast is de gemeente een biodiversiteitsprogramma aan het ontwikkelen. In dit programma wordt concreet gemaakt hoe we als gemeente om willen gaan met biodiversiteit in zowel de bestaande openbare ruimte als bij nieuwbouwplannen. De dijken langs het Apeldoorns Kanaal zijn inderdaad kansrijke locaties voor wat betreft biodiversiteit.

Opgave 6. Herkenbaar verleden

1. De omgevingsvisie is niet het instrument om uitspraken te doen over structurele ondersteuning van musea. Dit geldt ook voor de uitbreiding van lespakketten voor de jeugd. Dit neemt niet weg dat de gemeente de maatschappelijke meerwaarde ziet van musea en het enthousiasmeren van jeugd over waardevol erfgoed en karakteristieke landschappen.
2. We stellen voor om hier in de omgevingsvisie meer aandacht aan te geven. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.

Opgave 7 slimme en schone mobiliteit

1. De omgevingsvisie stelt dat inwoners en bezoekers in de centra ontspannen kunnen verblijven en elkaar kunnen ontmoeten. Daarvoor is het belangrijk dat de centra autoluw zijn. Auto's en ander gemotoriseerd verkeer zijn welkom, maar fietsers en voetgangers krijgen de ruimte. Deze ambitie staat vooralsnog op zichzelf en wordt met de inzichten van nu niet op voorhand gekoppeld aan de ontsluiting van de toekomstige woonwijk Hulsbergerlanden.

Conclusie

De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Blz. 26 Op de omgevingsvisiekaart is aangegeven welke gebieden bestaande woongebieden zijn en welke locaties specifiek zijn aangewezen als toekomstige locatie voor woningbouw: Bovenkamp III, Horsthoekerenk en ten noorden van Wapenveld.	Blz. 26 Op de omgevingsvisiekaart is aangegeven welke gebieden bestaande woongebieden zijn en welke locaties specifiek zijn aangewezen als toekomstige locatie voor woningbouw: Bovenkamp III, Horsthoekerenk en Hulsbergerlanden.
Blz. 64 Ten noorden van Wapenveld (een groen woonlandschap).	Blz. 64 Hulbergerlanden (een groen woonlandschap).
Blz. 65 Daarnaast woningbouw op uitbreidingslocaties binnen een sterk landschappelijk raamwerk: Bovenkamp III, Horsthoekerenk en ten noorden van Wapenveld.	Blz. 65 Daarnaast woningbouw op uitbreidingslocaties binnen een sterk landschappelijk raamwerk: Bovenkamp III, Horsthoekerenk en Hulbergerlanden.
Blz. 72 We willen het weteringengebied graag toegankelijker en aantrekkelijker maken voor recreanten. Dit doen we onder andere door in dit deelgebied meer recreatieve fiets- en wandelroutes te ontwikkelen. Deze zijn onderdeel van de verbinding tussen Veluwe en IJssel. Bij uitbreiding van het recreatieve routenetwerk willen we oude cultuurhistorische routes benutten.	Blz. 72 We willen het weteringengebied graag toegankelijker en aantrekkelijker maken voor recreanten. Dit doen we onder andere door in dit deelgebied meer recreatieve fiets- en wandelroutes te ontwikkelen en door meer aandacht te hebben voor cultuurhistorische parels zoals het gemaal Pouwel Bakhuis in Wapenveld. Deze fiets- en wandelroutes zijn onderdeel van de verbinding tussen Veluwe en IJssel. Bij uitbreiding van het recreatieve routenetwerk willen we oude cultuurhistorische routes benutten.
Blz. 40 De kwaliteit en afwisseling van ons landschap is uniek en zorgt voor een aantrekkelijke leefomgeving die past bij onze status als Cittaslow-gemeente. Daarom willen we het landschappelijke profiel van onze gemeente -van Veluwe tot IJssel- beschermen, ontwikkelen en	Blz. 40 De kwaliteit en afwisseling van ons landschap is uniek en zorgt voor een aantrekkelijke leefomgeving die past bij onze status als Cittaslow-gemeente. Daarom willen we het landschappelijke profiel van onze gemeente -van Veluwe tot IJssel- beschermen, ontwikkelen en

promoten. Dat doen we door de bijzondere elementen van het landschap te beschermen in ruimtelijke plannen, bijvoorbeeld met regels in het omgevingsplan over wat wel en niet mag. Maar ook door bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met de impact op het landschap. Bijvoorbeeld bij het realiseren van een minicamping in het buitengebied van onze gemeente.	promoten. Dat doen we door de bijzondere elementen van het landschap te beschermen in ruimtelijke plannen, bijvoorbeeld met regels in het omgevingsplan over wat wel en niet mag. Maar ook door bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met de impact op het landschap. Bijvoorbeeld bij het realiseren van een minicamping in het buitengebied van onze gemeente. Het beheer van onze landschappen doen we zoveel mogelijk in overleg en in samenwerking met onze buurgemeenten, landgoedeigenaren, terreinbeheerders en andere overheidsorganisaties.

Inspraakreactie 35

Samenvatting

1. De inspreker complimenteert de gemeente over de wijze waarop gezondheid breed terugkomt in de visie. Daarnaast komen de landelijke kernwaarden voor een gezonde leefomgeving die door de GGD GHOR Nederland zijn benoemd goed terug. Als de gemeente verder gaat met de concrete invulling van de visie is inspreker bereid hierover mee te denken.

Reactie gemeente

1. De gemeente is blij dat de inspreker het thema gezondheid, als één van de belangrijke pijlers, goed herkent in de visie. Bovendien is de gemeente ervan overtuigt dat een nadere uitwerking van de omgevingsvisie in andere Omgevingswet instrumenten niet kan zonder de deskundigheid van partners. Het aanbod om hierover mee te denken neemt de gemeente daarom van harte aan.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 36

Samenvatting

1. Inspreker maakt complimenten over het stuk. Twee dingen zijn wat betreft de inspreker onderbelicht namelijk burgerparticipatie en de CO2 doelstellingen.
2. In de visie is niet beschreven dat de bestaande bedrijventerreinen in Wapenveld gehandhaafd moeten blijven, inspreker deelt deze visie niet. Inspreker is van mening dat het van visie zou getuigen wanneer de middelgrote ondernemingen naar H2O worden verplaatst en de bestaande bedrijventerreinen terug te geven aan de natuur of gereed te maken voor woningbouw. Dagelijkse verplaatsing van vrachtverkeer is niet meer van deze tijd. Typerend is dat e vier O's die bij ondernemingen genoemd worden de inspraak en het welbevinden van inwoners volledig ontbreekt.

Reactie gemeente

1. In hoofdstuk 6 van de omgevingsvisie wordt aangegeven hoe we omgaan met het betrekken van inwoners en partners bij ontwikkelingen. Hierin staat dat we plannen samen en in overleg maken. We verwachten dit ook van andere partijen, die plannen in onze gemeente ontwikkelen. Bovendien heeft de gemeente een specifiek participatiebeleid voor de fysieke leefomgeving.
   De reductie van CO2 uitstoot komt in de visie (in de uitwerking van de opgaven) nadrukkelijk wel aan bod. Denk hierbij aan de energie- en warmtetransitie, de transitie naar een duurzame mobiliteit en een toekomstbestendige landbouw. Meetbare doelen ten aanzien van CO2 reductie worden door hogere overheden bepaald.
2. De omgevingsvisie zet inderdaad niet in op het verplaatsen van bestaande bedrijven, maar zet juist in op het toekomstbestendig maken van bedrijven en bedrijventerreinen. Werkgelegenheid en ruimte voor ondernemerschap vinden we belangrijk. Maar ook aantrekkelijke, gezonde en veilige werkomgevingen, met ruimte voor klimaatadaptatie en natuurwaarden. Bovendien hebben bedrijventerreinen een belangrijke rol in het kader van de energietransitie. Uiteindelijk moeten alle bedrijventerreinen in onze gemeente duurzaam zijn. Voor nieuwe risicovolle bedrijven of bedrijven met grote hinderlijke milieucontouren en/of veel (vracht) verkeer is geen plek. Dat geldt ook voor datacenters.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 37

Samenvatting

1. Inspreker vindt het een uitgebreide, complete visie waarin vele beleidsthema's belicht worden. Er worden thema's genoemd die ook voor inspreker herkenbaar zijn, zoals vergrijzing, de woningbouwopgave en de transitie van het landelijk gebied. De digitale vertaling in kaart ziet er compleet uit, echter vraagt de leesbaarheid nog nadere aandacht. Inspreker vind het positief om te lezen dat de gemeente Heerde meer in wil zetten op samenwerking en de inspreker expliciet wordt benoemt. Inspreker onderschrijft als buurgemeente deze (verdere) samenwerking. In het specifiek de samenwerking op het gebied van Vrijetijdseconomie. Het (verder) verkennen van de IJssel in het kader van recreatie en beleving is hierbij één van de thema's die ook voor de inspreker actueel is en de moeite waard is om gezamenlijk aan te blijven werken. Inspreker onderschrijft daarnaast het belang van de veerpont. Inspreker geeft aan het belangrijk te vinden dat bij de vervolgstappen en uitvoering van de omgevingsvisie, ook de inwoners van Marle en Welsum worden meegenomen als het gaat om thema's of projecten diede gemeentegrenzen overstijgen.

Reactie gemeente

1. We bedanken de inspreker voor het compliment over de compleetheid van de visie. Het is daarnaast goed om te lezen dat de inspreker waarde hecht aan een goede samenwerking. Het belang van deze samenwerking en de voortzetting hiervan wordt herkend. Ontwikkelingen in Heerde hebben immers in sommige gevallen invloed op de gemeenten om Heerde heen. Het advies om de inwoners van Marle en Welsum te betrekken bij thema's of projecten die de gemeentegrenzen overstijgen wordt van harte overgenomen. De omgevingsvisiekaart is op dit moment nog een pdf. De ambitie is om deze kaart op termijn interactief te maken wat ten goede komt aan de leesbaarheid.

Conclusie

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 38

Samenvatting

1. Inspreker spreekt waardering uit over het meedenken over de omgevingsvisie. En geeft aan dat het realiseren van windmolens en zonnevelden niet meer mogelijk is.
2. Er worden diverse ideeën aangedragen door de inspreker. Zoals een uitkijktoren bij de inlaat of de uitlaat van de hoogwatergeul. Recreatie mag zich nog meer ontwikkelen met bijvoorbeeld een boerenmuseum of winkel, een leerzaal over de hoogwatergeul, een educatief insectenveld en een sterrenkijk plaats.

Reactie gemeente

1. De gemeente waardeert de inspanning van de inspreker over het meedenken over de omgevingsvisie. Hoewel het realiseren van windmolens en zonnevelden momenteel complex is heeft de gemeente wel het doel om bij te dragen aan een duurzaam en schoon energiesysteem. Om deze reden wordt het lokaal kader voor zon en wind op land binnenkort geactualiseerd.
2. De gemeente dankt de inspreker voor het aandragen van de ideeën. De omgevingsvisie heeft echter een hoog abstractieniveau en geeft op hoofdlijnen aan hoe de toekomst van de gemeente eruit kan zien. Vanuit de omgevingsvisie wordt afgewogen of ideeën en initiatieven passen binnen de kaders van de omgevingsvisie. Paragraaf 6.3 van de omgevingsvisie gaat hier nader op in en geeft aan hoe deze afweging wordt gemaakt.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 39

Samenvatting

De inspreker geeft aan dat de omgevingsvisie uitstekend aansluit uitstekend bij de ambities van de inspreker. En geeft vervolgens aan aantal aanvullingen op specifieke thema's.

1. Op basis van de prognoses is het duidelijk dat de woningbehoefte de komende jaren blijft groeien. Deze nemen dus de onzekerheid weg. Inspreker vraagt zich af op welke manier de gemeente bestaande woningen beschikbaar kan houden voor de oorspronkelijke doelgroepen.
2. Horsthoekerenk wordt genoemd als mogelijke woningbouwlocatie. Inspreker heeft deze locatie niet eerder voorbij zien komen en is daarom benieuwd in hoeverre woningbouw hier mogelijk is.
3. Inspreker vindt het mooi om te lezen dat de gemeente meer aandacht wil besteden aan de recreatieve – en toeristische sector. Dit past goed bij de kernkwaliteiten van de gemeente. Inspreker is wel benieuwd hoe de gemeente omgaat met de toenemende vraag naar woningen in relatie tot het aantrekken van extra werknemers voor deze sector.
4. Is het mogelijk om de agrarische erven te gebruiken voor vestiging van bedrijven/kantoren? Hoe gaat de gemeente hier in het kader van het VAB of functieveranderingsbeleid mee om?
5. In de visie zijn al keuzes gemaakt op het gebied van bedrijventerreinen, het RPW (regionaal programma werklocaties) proces loopt nog, wat tot andere inzichten kan leiden. Bijvoorbeeld vanuit energie of vanuit het principe bodem- en water sturend.

Reactie gemeente

1. Het klopt dat de vraag naar woningen de komende jaren nog steeds groot zal zijn. Alleen is de markt niet volledig te sturen en afhankelijk van diverse factoren. We zien bijvoorbeeld dat ontwikkelingen als Corona, hoge bouwprijzen en hogere rentes van invloed zijn op de markt. Hoe we invulling geven aan onze woonopgave wordt nader uitgewerkt in het gemeentelijke volkshuisvestigingsprogramma. Dit programma is in ontwikkeling.
2. De uitbreidingslocatie Horsthoekerenk is al sinds 2012 in de structuurvisie aangeduid als zoekzone voor wonen, zorg, educatie en recreatie. Het betreft dus een locatie, die in een eerder stadium als aangewezen voor o.a. wonen. Door de grote behoefte aan woningen is dit onveranderd en komt deze locatie versneld in beeld voor met name woningbouw.
3. Werknemers in de recreatieve – en toeristische sector in onze gemeente hebben geen bijzondere positie op de plaatselijke woningmarkt. De gemeente zet zich wel in voor het bouwen van voldoende woningen, die voor een groot deel betaalbaar moeten zijn.
4. Het beleid voor functieverandering wordt geactualiseerd. In dit kader wordt afgewogen welke nieuwe functies wel en niet passend zijn op voormalige agrarische erven en welke voorwaarden hieraan worden gekoppeld.
5. Als het RPW leidt tot andere inzichten dan wordt de omgevingsvisie hier in de eerst volgende actualisatie op aangepast. In hoofdstuk 6 wordt op bladzijde 89 beschreven dat de omgevingsvisie uitgaat van de beleidscyclus. De omgevingsvisie is daarmee een dynamisch document. Oftewel we actualiseren de omgevingsvisie periodiek in samenhang met de andere instrumenten en in overleg met onze inwoners en partners.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 40

Samenvatting

1. De inspreker complimenteert de gemeente voor de uitstekend opgebouwde lange termijn visie. En vraagt daarnaast aandacht voor de vergrijzing en zorg. Knarrenhofjes zijn voor Heerde geschikte woonvormen om hier een antwoord op te geven, maar komen nog niet van de grond in de gemeente. Het actief benaderen van inwoners met grote tuinen zou dit kunnen verhelpen.
2. De inspreker spreekt zorgt uit voor de realisatie van de hoeveelheid appartementen in de gemeente.
3. Het toestaan van inwoning bij woningen die (te) groot zijn kan helpen bij het huisvesten van ouderen.

Reactie gemeente

1. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en geeft op hoofdlijnen aan hoe de toekomst van de gemeente eruit kan zien. De belangrijke opgaven worden ook gedefinieerd in de visie en de woonopgave is één van de belangrijkste opgaven. Paragraaf 3.1.1 van de visie gaat nader in op deze opgave. In deze paragraaf staat o.a. dat de gemeente speciale aandacht heeft voor wonen met zorg. Bijvoorbeeld door nieuwe, innovatieve combinaties van wonen met zorg te stimuleren. Knarrenhofjes sluiten goed aan op deze ambitie en zijn afhankelijk van de uitwerking en de locatie goed passend binnen de kaders van de omgevingsvisie. Tot slot moet worden benoemd dat de woonopgave concreet wordt uitgewerkt in het programma Volkshuisvesting dat momenteel in ontwikkeling is.
2. De gemeente zet in op verschillende soorten woningen en dus ook op appartementen. De focus op de toe te voegen woningen ligt op betaalbaarheid, zodat de mensen in Heerde toch een thuis kunnen vinden. Daarnaast zet de gemeente in op doorstroming, zodat wie dat wil kan verhuizen naar een huis dat past bij de leefsituatie en portemonnee – en een huis achterlaat voor andere woningzoekenden.
3. Zoals beschreven op pagina 25 van de ontwerp omgevingsvisie willen we vernieuwende ideeën zoals: woningsplitsing, tijdelijk wonen, flexwonen, erfdelen en woningdelen stimuleren. Dit sluit goed aan op de aanbeveling van inspreker t.a.v. inwoning. Inwoning krijgt daarnaast ook aandacht programma Volkshuisvesting dat momenteel in ontwikkeling is.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 41

Samenvatting

1. In de visie wordt voorgesteld om bij de afrit Heerde-Zuid van de A50 ruimte te bieden aan economische en innovatieve ontwikkeling in een groene setting. Echter vinden de inspreker op dit moment dat het knooppunt dreigt af te glijden naar een verzamelpunt van snelwegfuncties met weinig kwalitatieve uitstraling. De inspreker doet daarom de oproep om de tekst over het knooppunt aan te passen. Bij de knoop moet gezocht worden naar kleine, gevarieerde en passende functies, waardoor het ook een levendig gebied wordt. Daarnaast moet er in de tekst opgenomen worden dat eerst een goede gebiedsvisie op de knoop nodig is die kwaliteit, herkenbaarheid en dorpse schaal als leidraad hebben.
2. In de visie is de Horsthoekerenk aangewezen als één van de toekomstige locaties voor woningbouw. Insprekers doen een oproep om in de visie meer handvatten te geven voor de concrete invulling van dit gebied en er in op te nemen dat de enk als drager zichtbaar blijft.
3. In de visie moet worden benoemd dat voor knelpunten op lokale wegen de komende jaren naar oplossingen wordt gekeken. Een voorbeeld daarvan is de Zwarteweg. De Zwarteweg moet in de visie als lokaal knelpunt benoemd worden. Daarnaast moet er in overleg met Epe gekeken worden hoe het autoverkeer evenredig verdeelt kan worden over dit gezamenlijke gebied.
4. Het gebruik van fietsen en een goede snelfietsroute is van belang. De oude spoorlijn moet gezien worden als recreatieve route en niet als snelfietsroute. Recreatief verkeer en snelfietsverkeer moet niet vermengd worden. De route Eperweg - Heerderweg is in alle seizoenen levendig en veilig en zou de primaire fiets-as moeten zijn tussen de dorpen. De route Eperweg - Heerderweg moet als indicatief tracé nieuwe snelfietsroute op de kaart worden opgenomen.
5. In de tekst moet worden opgenomen dat de kleinschaligheid en authenticiteit van de schaapskooi en omgeving wordt geborgd en wordt voorkomen dat dit gebied sluipenderwijs steeds meer moderniseert. Daarnaast moet in de tekst worden beschreven dat het parkeerterrein aan de Elburgerweg niet mag uitbreiden. Dit parkeerterrein mag ook niet op de kaart worden aangegeven als P-Veluwe.

Reactie gemeente

1. Net zoals in de structuurvisie is opgenomen ziet de gemeente kansen voor een verdere ontwikkeling van het gebied rond de afslag Heerde-Zuid passend bij de kwaliteiten van het gebied. In de omgevingsvisie is daarom opgenomen om rond de afslag Heerde-Zuid ruimte te bieden aan economische en innovatieve ontwikkeling in een groene setting. Een nadere uitwerking van het gebied krijgt waarschijnlijk een vervolg in de samenwerkingsagenda Kop van de Veluwe. In deze agenda zijn vanuit de A50 diverse opgaven gedefinieerd.
2. De omgevingsvisie heeft een hoog abstractie niveau en geeft op hoofdlijnen aan hoe de toekomst van de gemeente eruit kan zien. Dit betekent dat de uitwerking wordt vormgegeven in concrete projecten. Dit geldt ook voor de uitwerking van de uitbreidingslocatie Horsthoekerenk. Bij de uitwerking wordt op dat moment dan rekening gehouden met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden die aanwezig zijn in het gebied. In de visie staat ook dat de ontwikkeling moet plaatsvinden vanuit een sterk landschappelijk raamwerk. Het plangebied ligt bovendien dichtbij een landgoed. Aansluiting hierop is dus ook van groot belang.
3. In de ontwerp omgevingsvisie staat op pagina 45 dat we het risico op verkeersincidenten verminderen middels veilige routes en een passende snelheid. Daarnaast willen we het aantal verkeersonveilige situaties in de gemeente verminderen. De omgevingsvisie beschrijft kaders voor verkeersveiligheid op hoofdlijnen waarbij in de uitwerking van bijvoorbeeld routing of herinrichting van straten rekening mee dient te worden gehouden. Er worden dus geen specifieke wegen in de omgevingsvisie benoemd, deze komen terug in bijvoorbeeld een mobiliteitsplan waar momenteel aan wordt gewerkt.

4. Het tracé van de snelfietsroute staat op dit moment nog niet vast. We onderzoeken op dit moment wat de beste optie is voor dit tracé. Om deze reden wordt de indicatieve route niet meer op de omgevingsvisiekaart weergegeven. De omgevingsvisiekaart wordt hierop aangepast.
5. In samenwerking met onze partners werken we aan een betere balans tussen de ruimte voor de natuur en recreatie onder de noemer van 'Recreatiezoneringsplan Veluwe'. Dit is nodig want de natuur op de Veluwe gaat achteruit. Een van de oorzaken is verstoring door recreanten, verkeer en evenementen. Vooral in kwetsbare delen van de Veluwe is dit het geval. Het recreatiezoneringsplan wordt ontwikkeld met inbreng van overheden, natuurterreineigenaren en -beheerders, bewoners, ondernemers en recreatieve gebruikers, en onderbouwd met ecologisch onderzoek. Vanuit het recreatiezoneringsplan wordt in bepaalde gebieden meer de nadruk gelegd op de natuur (met rust en stilte) en in andere gebieden juist meer de nadruk op recreatie. De genoemde locaties - de schaapskooi en het parkeerterrein aan de Elburgerweg – maken deel uit van het recreatiezoneringsplan en maken dus deel uit van een breder perspectief op de Veluwe als geheel.

Conclusie
De inspraakreactie leidt tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was	Wordt
Omgevingsvisiekaart Het indicatief tracé nieuwe snelfietsroute staat op de omgevingsvisiekaart.	Omgevingsvisiekaart <u>Het indicatief tracé nieuwe snelfietsroute staat niet meer op de omgevingsvisiekaart.</u>

Inspraakreactie 42

Samenvatting

1. Inspreker geeft aan dat de omgevingsvisie een uitvoerig, compleet en prettig leesbaar document is. En goed aansluit op het koersplan ‘Natuurlijk thuis’. De omgevingsvisie is een goede basis voor de verdere samenwerking tussen de inspreker en de gemeente.

Reactie gemeente

1. Gemeente is blij te vernemen dat de inspreker de ontwerp omgevingsvisie ziet als een uitvoerig, compleet en prettig leesbaar document. Bovendien is het belang van een goede samenwerking vanuit een gedeelde visie ook voor de gemeente van groot belang.

Conclusie

De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 43

Samenvatting

1. Om een eerlijke verdeling van de druk van het vliegverkeer te realiseren vindt de inspreker het belangrijk om tot een verruiming van het vliegverkeer van en naar vliegveld Lelystad te komen. Het "niet in mijn achtertuin" principe vindt de inspreker een oogkleppen politiek. Wij hebben de zorg van alle mensen die in Nederland wonen. Wij bevinden ons nu ook al in de aanvliegroutes van en naar vliegveld Schiphol. Mits een goede directe openbaar vervoer verbinding, ook vanaf Heerde cq de Noord-Oost Veluwe, wordt het een verbetering van het welzijn en milieu, ook in Heerde.
2. Duurzaam wonen is niet voor iedereen betaalbaar. Met name voor starters en zelfstandig wonende senioren. De omgevingsvisie geeft niet een antwoord op hoe deze groep geholpen kan worden.
3. Inspreker ziet dat het aantal recreanten die voor drie a vier dagen op een locatie willen staan met een camper groeit. Het is zinvol om aan deze vraag te voldoen.
4. In de visie wordt een mooi verhaal verteld over het erfgoed van Heerde en het behoud hiervan. Maar het huidige beleid is tegenstrijdig, er staan nu waardevolle panden op de nominatie voor sloop. Inspreker pleit voor het behoud van de oude gebouwen. Wanneer dit bouwtechnisch niet haalbaar is, herbouw of nieuwbouw in de stijl van het oorspronkelijke pand.
5. Gemeente moet actief inzetten op deelvervoer en dit waar mogelijk beschikbaar stellen aan inwoners.
6. Toegevoegd kan worden dat de wolf inmiddels ook zijn leefgebied verlegd heeft naar de Veluwe.
7. Inspreker ziet mogelijkheid om bij oude panden, welke een andere functie gekregen hebben, of verdwenen panden infobordjes te plaatsen (zoals nu al in oude kernen wordt gedaan).

Reactie gemeente

1. Zoals beschreven op pagina 27 van de omgevingsvisie zijn we geen voorstander van de opening van het vliegveld vanwege de nadelige gevolgen voor de gezondheid van onze inwoners.
2. De omgevingsvisie is niet het instrument om antwoorden te geven op financiële ondersteuning voor kwetsbare groepen in relatie tot de verduurzaming van woningen. In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Dit neemt niet weg dat de gemeente hier aandacht voor heeft.
3. De visie biedt ruimte voor verblijfsrecreatie. Ook voor het realiseren van camperplekken. Afhankelijk van de locatie en het initiatief kan dus medewerking worden verleend. Bij het maken van een afweging wordt bovendien gekeken naar de kwaliteitsimpuls van het initiatief. Oftewel draagt het initiatief bij aan de ambitie 'hoogwaardig en kleinschalig recreëren'.
4. Zoals in de visie is beschreven koesteren we de rijke cultuurhistorie als kernkwaliteit van onze gemeente. We vinden het daarnaast belangrijk om nieuw te bouwen met een herkenbare beeldkwaliteit. Een beeldkwaliteit die passend is bij Heerde en aansluit op de identiteit van Heerde. In het welstandsbeleid en de cultuurhistorische waardenkaart werkt deze ambitie door. In de welstandsbeleid is onder andere aandacht voor het beschermen van monumenten en de omgeving hiervan. In de aankomende jaren wordt het welstandbeleid geactualiseerd naar de inzichten van nu.
5. Zoals beschreven op pagina 44 wordt in de omgevingsvisie aangegeven dat we als gemeente deelvervoer willen stimuleren. De uitwerking hiervan wordt niet in de omgevingsvisie beschreven, maar in het mobiliteitsbeleid.
6. Dat de wolf zich laat zien op de Veluwe is al benoemd op pagina 19 van de visie.
7. Het toepassen van informatieborden bij cultuurhistorische plekken wordt nu al voorgesteld in de visie en vinden we een goed en leuk idee. Hoe en waar we dat precies kunnen gaan toepassen vergt nader onderzoek en uitwerking.

Conclusie
De inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Inspraakreactie 44

Samenvatting

1. De opgaven op het gebied van de energietransitie en het landelijk gebied zijn groot. De inspreker stelt dat de gemeente op dit punt een actieve rol moet in nemen. Daarom moet in hoofdstuk 6 worden beschreven dat de gemeente een programma opstelt voor de energietransitie en een gebiedsgericht programma voor het landelijk gebied.

Reactie gemeente

1. De complexiteit en omvang van de opgaven in het landelijk gebied vergt meer dan ooit de inzet van gemeenten om tot een toekomstbestendige perspectief te komen voor het landelijk gebied. Zowel voor mensen, de (landbouw)bedrijven, het landschap en de natuur. Dit geldt ook voor de energietransitie. Dit neemt niet weg dat de gemeente afhankelijk is van andere overheden (rijk, provincie, regio en waterschap) om haar rol goed te kunnen invullen. Oftewel duidelijkheid over het te voeren beleid met bijbehorende financiële middelen ontbreekt op dit moment. Dit proces wordt eerst afgewacht voordat concrete uitspraken worden gedaan over welke gemeentelijke programma's worden opgesteld.
   De gemeente ziet wel aanleiding om de term 'landelijk gebied' over te nemen als optioneel programma. De omgevingsvisie wordt op dit punt dus aangepast. De term 'landelijk gebied' doet meer recht aan de opgaven die in het landelijk gebied samenkomen.

Conclusie

De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie. Zie hiervoor de tekstuele wijziging in onderstaande tabel.

Was		Wordt	
Blz. 90 Mogelijke gebiedsgerichte programma's - Veluwe - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - Voormalige glastuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg	Mogelijke thematische programma's - Energietransitie - Landbouwtransitie - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit	Blz. 90 Mogelijke gebiedsgerichte programma's - Veluwe <u>- Landelijk gebied</u> - Centrumgebieden van Heerde en Wapenveld - Bedrijventerreinen - ~~Voormalige glast~~<u>Tuinbouwgebied aan de Kerkdijk/ Borchgraverweg</u>	Mogelijke thematische programma's - Energietransitie - ~~Landbouwtransitie~~ - Gezondheid - Biodiversiteit - Klimaat - Luchtkwaliteit

Inspraakreactie 45

Samenvatting

1. Inspreker is teleurgesteld over het proces en de wijze waarop de inspreker is betrokken bij de uitwerking van de omgevingsvisie. Vooral ten aanzien van de uitwerking van opgave 4 'Heerlijk en kleinschalig recreëren'.
2. De IJssel is voor de inspreker niet een nieuw te ontwikkelen aandachtgebied op het gebied van recreatie.
3. De visie verwijst naar een aantal evenementen. Inspreker ziet hier graag verwijzingen naar meer actuele evenementen en activiteiten die Heerde op de kaart hebben gezet en Heerde hebben verrijkt. Hiermee wordt bovendien waardering uitgesproken voor de inzet en de behaalde resultaten van de inspreker in samenwerking met andere partijen. Deze waardering wordt nu gemist.
4. Ten aanzien van de fysieke en sociale leefomgeving is Heerde ook verrijkt. Onder andere door de nieuwe Jeu de Boules baan op de Brink en de luisterbankjes.

Reactie gemeente

1. Hoewel de gemeente stevig heeft ingezet op participatie is het jammer om te horen dat de dat inspreker zich niet voldoende betrokken voelt. Dit is niet het doel geweest van de gemeente. De gemeente en de inspreker hebben hier inmiddels met elkaar over gesproken, omdat een goede samenwerking voor de toekomst belangrijk is. De gemeente wil daarnaast niet de indruk wekken dat waardering ontbreekt voor de inzet van de inspreker en de behaalde resultaten. Deze waardering is er wel degelijk.
2. De IJsselvallei is voor de gemeente geen nieuw te ontwikkelen aandachtgebied op het gebied van recreatie. De gemeente is wel van mening dat de IJsselvallei nog beter kan worden benut. Daar doet de inzet en het behaalde resultaat van de inspreker, waar overigens veel waardering voor is, niets aan af. Het nog beter benutten van de IJsselvallei vindt vooral oorsprong in de gedachte dat de Veluwe – met een landelijke bekendheid en aantrekkingskracht – onder druk staat. De kwaliteit van de natuur op de Veluwe gaat immers achteruit. Een van de oorzaken is verstoring door recreanten, verkeer en evenementen. Vooral in kwetsbare delen van de Veluwe is dit het geval. Door de IJsselvallei nog beter te benutten kan de Veluwe voor een (klein) deel worden ontlast.
3. De ontwerp omgevingsvisie verwijst naar een aantal evenementen, maar is niet het instrument om alle evenementen uitputtend te benoemen. Desondanks herkent de gemeente zich in de opmerking van de inspreker dat de evenementen en activiteiten, waar de inspreker zich de afgelopen jaren voor heeft ingezet, ontbreken. De omgevingsvisie wordt hierop aangepast door een aantal evenementen en activiteiten te benoemen. Zie hiervoor het tekstvoorstel aan het eind van deze inspraakreactie.
4. De gemeente erkent dat de gemeente is verrijkt met onder andere de Jeu de Boules baan op de Brink en de luisterbankjes. En wil nogmaals uitspreken dat de inzet van de inspreker wordt gewaardeerd. Echter is de omgevingsvisie niet het instrument om alle goede voorbeelden een podium te bieden.

Conclusie

De inspraakreactie leidt op de volgende punten tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvisie.

Was	Wordt
Blz. 20 De kleinschalige en hoogwaardige verblijfsmogelijkheden (zoals B&B's) passen bij het karakter van de gemeente. Dat geldt ook voor de verschillende evenementen, zoals de Hessenmarkt	Blz. 20 De kleinschalige en hoogwaardige verblijfsmogelijkheden (zoals B&B's) passen bij het karakter van de gemeente. Dat geldt ook voor de verschillende evenementen <u>en activiteiten</u>, zoals ~~de~~

Heerde, Lammetjesdag, het Hoornerfeest, Padd'ndag en Hemito. In de centra van Heerde en Wapenveld en aan de IJssel in Veessen zijn lokale producten te proeven bij de verschillende restaurants. In Vorchten zijn deze streekproducten op verschillende plekken langs de weg te vinden.	~~Hessenmarkt Heerde,~~ Lammetjesdag, Hoornerfeest, ~~Padd'ndag~~ ~~en~~ Hemito, het Heerdelijk Festival, Rondje Pontje Rock, de Veesser Eiermarkt en de boerderijenfietstocht. In de centra van Heerde en Wapenveld en aan de IJssel in Veessen zijn lokale producten te proeven bij de verschillende restaurants. In Vorchten zijn deze streekproducten op verschillende plekken langs de weg te vinden.
Blz. 37 **Passende evenementen** We koesteren evenementen die passen bij de schaal en het karakter van onze gemeente. Denk aan de Hessenmarkt Heerde, Lammetjesdag, Hoornerfeest, Padd'ndag en Hemito. Deze lokale evenementen en activiteiten ondersteunen onze Cittaslow-identiteit.	Blz. 37 **Passende evenementen en activiteiten** We koesteren bestaande en nieuwe evenementen en activiteiten die passen bij de schaal en het karakter van onze gemeente. Denk aan ~~de Hessenmarkt Heerde,~~ Lammetjesdag, Hoornerfeest, ~~Padd'ndag~~ ~~en~~ Hemito, het Heerdelijk Festival, Rondje Pontje Rock, de Veesser Eiermarkt en de boerderijenfietstocht. Deze lokale evenementen en activiteiten ondersteunen onze Cittaslow-identiteit.